
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

**GMINA OLSZTYNEK
POWIAT OLSZTYŃSKI
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA OLSZTYNEK
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	WESTMOR CONSULTING KAROLINA DRZEWIECKA

OLSZTYNEK 2018

Wykaz skrótów

BEiŚ – Strategia „*Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko*”

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCW – jednolite części wód

JCWpd – jednolite części wód podziemnych

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

POŚ – Program Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

MŚ – Ministerstwo Środowiska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

c.o. – centralne ogrzewanie

c.w.u. – ciepła woda użytkowa

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

Spis treści

Wykaz skrótów	2
Spis treści	3
1. Wstęp	5
1.1 Cel opracowania programu	5
1.2 Podstawa wykonania pracy	5
1.3 Metodyka opracowania programu	5
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	8
3. Ocena stanu środowiska	9
3.1 Charakterystyka Gminy	9
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	9
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy	11
3.1.3 Demografia	12
3.1.4 Gospodarka	15
3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport	18
3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	22
3.1.7 Odnawialne źródła energii	24
3.1.7.1 Energia wiatru	24
3.1.7.2 Energia wody	24
3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu	25
3.1.7.4 Energia geotermalna	25
3.1.7.5 Energia słoneczna	27
3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy	28
3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	30
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	33
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	33
3.2.2 Zagrożenia hałasem	41
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	43
3.2.4 Gospodarowanie wodami	46
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa	53
3.2.6 Zasoby geologiczne	56
3.2.7 Gleby	58
3.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	60
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	63
3.2.9.1 Szata roślinna	63
3.2.9.2 Świat zwierząt	66

3.2.9.3 Formy ochrony przyrody	67
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	92
3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	94
3.4 Zagadnienia horyzontalne	96
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu	96
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	98
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	98
3.4.4 Monitoring środowiska	99
4. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	100
5. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	130
5.1 Nadrzędny cel programu	130
5.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	130
5.3 Instrumenty realizacji programu	139
6. System realizacji programu ochrony środowiska.....	140
6.1 Struktura zarządzania środowiskiem.....	140
6.2 Struktura zarządzania programem	142
6.3 Monitoring programu ochrony środowiska.....	143
7. Spis tabel	148
8. Spis rysunków	149
9. Spis wykresów.....	149

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie Gminy Olsztynek.

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia odpowiednio gminny program ochrony środowisk.

Niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. *Program Ochrony Środowiska* definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2019-2026), opisuje monitoring realizacji *Programu* oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń *Programu*.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 19.11.2018 r., której przedmiotem jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026*, zawartej pomiędzy Gminą Olsztynek, z siedzibą ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek a firmą WESTMOR Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, z siedzibą we Włocławku przy ul. Królewieckiej 27.

1.3 Metodyka opracowania programu

Projekt *Programu Ochrony Środowiska* zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Olsztyńskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Olsztyńka, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2018 poz. 2081 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie *Programu Ochrony Środowiska*.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, *Program* ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Prawo ochrony środowiska, uchwała Rada Miejska. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania *Programu* i przedstawienia go Radzie Miejskiej. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji POŚ stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2018 poz. 994 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 poz. 2081);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018 poz. 1614);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2018 poz. 992 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 150 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. 2018 poz. 1932);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2017 poz. 2119);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. 2018 poz. 2268);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2018 poz. 1259);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2017 poz. 1161);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 poz. 1945);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2018 poz. 2129 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2018 poz. 1152);

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2017 poz. 2126 z późn. zm.).

W trakcie prac nad *Programem*:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejskiego w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Olsztynek i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

W *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026* uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji *Programu Ochrony Środowiska* na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Olsztynek wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania *Programu*.

Gminny Program Ochrony Środowiska odnosi się do dokumentu wyższego szczebla, a więc *Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020* oraz *Programu Ochrony Środowiska Powiatu Olsztyńskiego do roku 2020*. Programy te są wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego do gminnych. Wdrożenie założeń *Programu Ochrony Środowiska* przyczyni się do poprawy stanu

środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Gminy Olsztynek zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

W poprzednich latach Gmina Olsztynek nie posiadała opracowanego i uchwalonego Programu Ochrony Środowiska. W związku z tym, nie jest możliwe wskazanie efektów realizacji dotychczasowego Programu.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego *Programu Ochrony Środowiska* wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 z późn. zm.). Niniejszy *Program* zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Olsztynek jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie olsztyńskim. Większość obszaru Gminy stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione i użytki rolne.

Stan zaopatrzenia Gminy w sieć wodociągową i kanalizacyjną jest dobry. Sieć komunikacyjna na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta. Przez obszar Gminy przebiegają drogi krajowe, wojewódzka, gminne i powiatowe. Na terenie Gminy istnieje sieć gazownicza. W Gminie nie istnieje sieć ciepłownicza, a budynki ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych paliwami stałymi, gazem płynnym lub olejem. Cały obszar Gminy jest zelektryfikowany. Istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości i porządku.

Na obszarze Gminy występują obszarowe formy ochrony przyrody, tj. Obszary Natura 2000, Obszary Chronionego Krajobrazu, Rezerваты Przyrody, a także pomniki przyrody. Ponadto znajdują się tu również korytarze ekologiczne. Stan środowiska przyrodniczego Gminy można ocenić jako dobry. Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy poddawane są regularnym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Olsztynie. Gmina nie jest w dużym stopniu narażona na występowanie zagrożeń naturalnych, tj. osuwiska, susze, powódzie.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek*, który brzmi:

TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY OLSZTYNEK WPŁYWAJĄ NA ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH NA TERENIE GMINY

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, cele i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własnych samorządu gminnego. Wdrażanie *Programu* odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania. Działania mające na celu kontrolę wdrażania *Programu* będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska* co dwa lata oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w *Programie*.

3. Ocena stanu środowiska

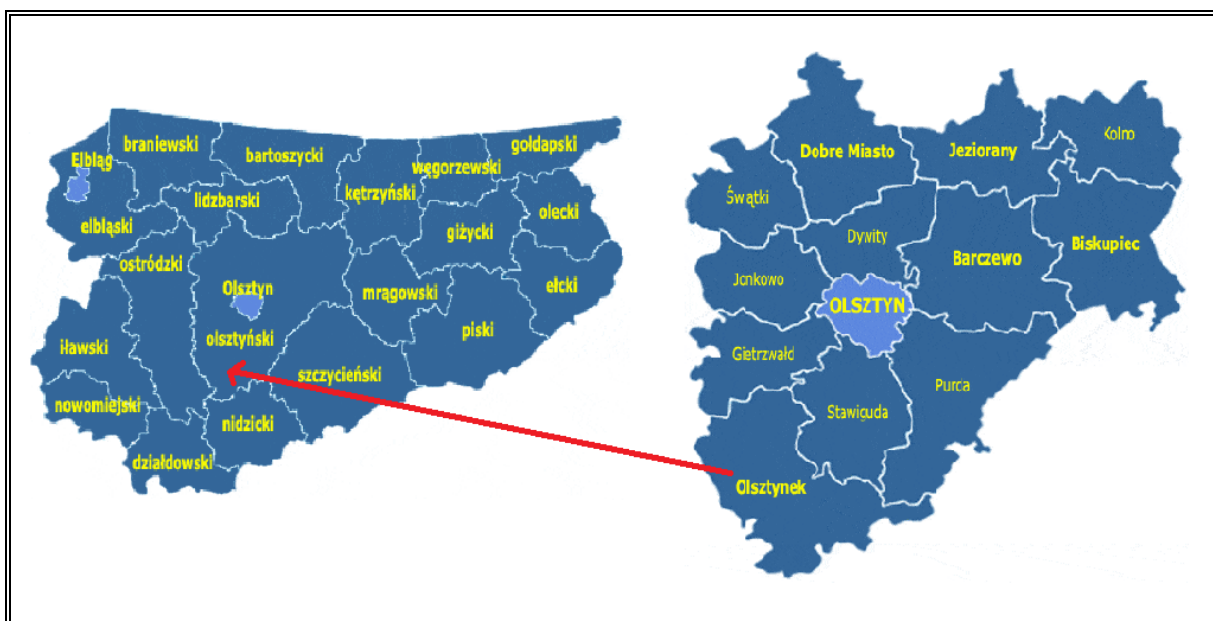
3.1 Charakterystyka Gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Olsztynek jest gminą miejsko-wiejską w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie olsztyńskim. Obszar ten charakteryzuje się dogodnym położeniem pod względem geograficznym i tranzytowym. Gmina sąsiaduje i graniczy z gminami:

- Gmina Gietrzwałd, woj. warmińsko-mazurskie, pow. olsztyński
- Gmina Grunwald, woj. warmińsko-mazurskie, pow. ostródzki
- Gmina Jedwabno, woj. warmińsko-mazurskie, pow. szczycieński
- Gmina Kozłowo, woj. warmińsko-mazurskie, pow. nidzicki
- Gmina Nidzica, woj. warmińsko-mazurskie, pow. nidzicki
- Gmina Ostróda, woj. warmińsko-mazurskie, pow. ostródzki
- Gmina Purda, woj. warmińsko-mazurskie, pow. olsztyński
- Gmina Stawiguda, woj. warmińsko-mazurskie, pow. olsztyński

Rysunek 1. Położenie Gminy Olsztynek na tle powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: <http://gminy.pl>

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Gmina Olsztynek położona jest w obrębie makroregionu Pojezierze Mazurskie.

Tabela 1. Położenie Gminy Olsztynek wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

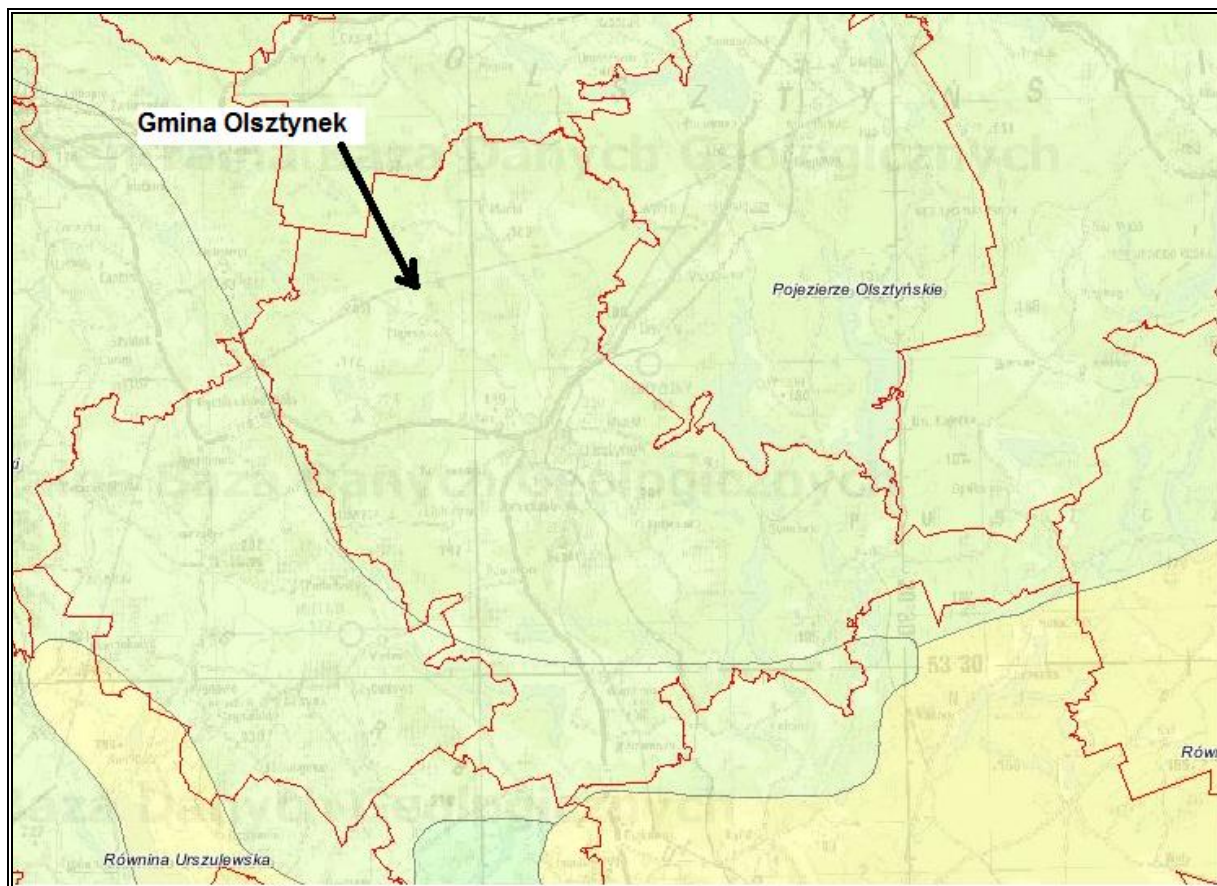
Gmina Olsztynek	
Prowincja	Niż Wschodniobałtycko-Białoruski
Podprowincja	Pojezierza Wschodniobałtyckie
Makroregion	Pojezierze Mazurskie

Źródło: <http://bazagis.pgi.gov.pl>

Pojezierze Mazurskie jest to makroregion geograficzny stanowiący południowo-wschodnią część Pojezierzy Wschodniobałtyckich, w Polsce i obwodzie kaliningradzkim, między pojezierzami Iławskim i Chełmińsko-Dobrzyńskim na zachodzie oraz Litewskim na wschodzie.

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl>

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Olsztynek

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://bazagis.pgi.gov.pl/>

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy

Obszar Gminy składa się z 30 sołectw – Ameryka, Dąb, Drwęck, Elgnówko, Gaj, Jemiołowo, Królikowo, Kunki, Kurki -Ząbie, Lichtajny, Lipowo Kurkowskie, Łęciny, Łutynowo, Mańki, Maróz, Mierki, Mycyny, Nadrowo, Nowa Wieś Ostródzka, Pawłowo, Samagowo, Sitno, Sudwa, Swaderki, Świerkocin, Waplewo, Warlity Małe, Witramowo, Zawady, Zezuty. W skład Gminy wchodzi także 4 osiedla znajdujące się na terenie Miasta Olsztynek.

Gmina Olsztynek zgodnie z danymi GUS w roku 2018 zajmowała powierzchnię 372 km². Najbardziej aktualne dane dotyczące kierunków wykorzystania powierzchni, które są dostępne w GUS pochodzą z roku 2014. W związku z tym, iż w latach 2014-2018 powierzchnia Gminy nie uległa zmianie, można szacować, że udział poszczególnych rodzajów gruntów w 2018 kształtował się na podobnym poziomie co w 2014 roku. Zgodnie z danymi w tabeli w 2014 roku, największy udział stanowiły użytki rolne (54,52%). Drugie w kolejności pod względem powierzchni były użytki rolne stanowiące 34,10% powierzchni Gminy.

Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Olsztynek w 2014r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	37 151	100,00%
powierzchnia lądowa	35 706	96,11%
użytki rolne	12 667	34,10%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	20 253	54,52%
grunty pod wodami	1 445	3,89%
grunty zabudowane i zurbanizowane	1 391	3,74%
pozostałe grunty i nieużytki	1 391	3,74%
tereny różne	4	0,01%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.1.3 Demografia

Na terenie Gminy Olsztynek w 2017 roku liczba mieszkańców wynosiła 13 884 osób. W analizowanym okresie w Gminie liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. Obszar ten zamieszkuje 50,63% kobiet oraz 49,37% mężczyzn. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Olsztynek została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Olsztynek

Wiek	Płeć	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0-4	M	422	399	384	379	366	374
	K	381	358	339	323	327	326
5-9	M	357	388	404	402	414	421
	K	355	384	406	393	374	383
10-14	M	379	368	358	342	355	346
	K	375	368	352	335	360	357
15-19	M	439	434	415	392	364	362
	K	446	423	412	408	378	364
20-24	M	574	541	531	519	514	461
	K	549	524	501	485	473	459
25-29	M	612	605	597	578	565	580
	K	592	570	562	528	514	506
30-34	M	566	581	591	625	617	579
	K	547	572	564	572	572	562
35-39	M	503	512	500	491	509	543
	K	461	473	514	526	537	527
40-44	M	447	442	466	462	486	488

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Wiek	Płeć	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	K	462	443	433	438	435	459
45-49	M	465	457	448	428	428	433
	K	441	453	455	437	450	461
50-54	M	585	568	540	523	484	447
	K	551	528	504	495	481	442
55-59	M	557	560	562	575	570	560
	K	503	517	544	537	527	550
60-64	M	384	414	447	461	480	515
	K	413	437	439	451	483	487
65-69	M	189	225	254	285	306	333
	K	227	265	303	350	359	388
70 i więcej	M	416	410	413	390	409	413
	K	762	769	769	746	746	758
70-74	M	159	149	149	129	147	156
	K	214	212	205	204	205	215
75-79	M	129	129	129	136	133	114
	K	220	218	215	189	192	191
80-84	M	85	85	87	81	84	99
	K	190	176	171	186	184	176
85 i więcej	M	43	47	48	44	45	44
	K	138	163	178	167	165	176
Razem	M	6 895	6 905	6 910	6 852	6 867	6 855
	K	7 065	7 084	7 097	7 024	7 016	7 029
	M+K	13 960	13 989	14 007	13 876	13 883	13 884

Źródło: Dane z GUS

Na terenie Gminy Olsztynek na przestrzeni lat 2012-2017, za wyjątkiem roku 2015 przyrost naturalny kształtował się na dodatnim poziomie, co świadczy o tym, że liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów na tym obszarze. Dane dotyczące przyrostu naturalnego na terenie Gminy Olsztynek prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 4. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017

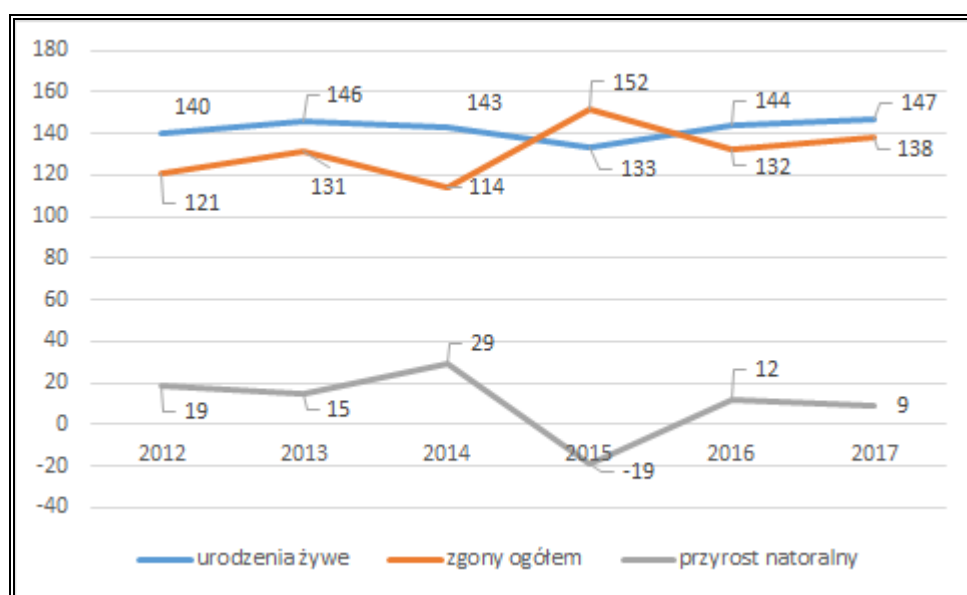
Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urodzenia							
ogółem	osoba	140	146	143	133	144	147
mężczyźni	osoba	64	80	73	80	72	71
kobiety	osoba	76	66	70	53	72	76
Zgony							

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ogółem	osoba	121	131	114	152	132	138
mężczyźni	osoba	70	78	61	90	66	73
kobiety	osoba	51	53	53	62	66	65
Przyrost naturalny							
ogółem	osoba	19	15	29	-19	12	9
mężczyźni	osoba	-6	2	12	-10	6	-2
kobiety	osoba	25	13	17	-9	6	11

Źródło: Dane z GUS

Wykres 1. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Zgodnie z danymi GUS, w 2017 r. ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 64,03% ogólnej liczby ludności, ludność w wieku przedprodukcyjnym - 18,83%, a w wieku poprodukcyjnym – 17,13%.

W analizowanym okresie 2012-2017 można zauważyć, że:

- Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w analizowanych latach spadała.
- Liczba ludności w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie zmalała,
- Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła.

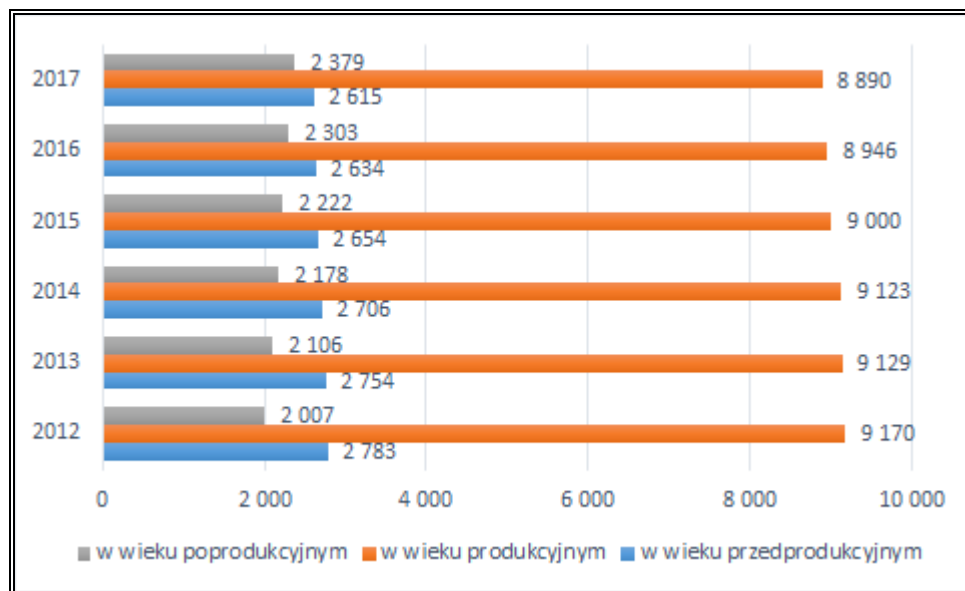
Dane ludności według ekonomicznych grup wieku prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 5. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
<i>w wieku przedprodukcyjnym</i>							
ogółem	osoba	2 783	2 754	2 706	2 654	2 634	2 615
mężczyźni	osoba	1 414	1 402	1 368	1 361	1 351	1 341
kobiety	osoba	1 369	1 352	1 338	1 293	1 283	1 274
<i>w wieku produkcyjnym</i>							
ogółem	osoba	9 170	9 129	9 123	9 000	8 946	8 890
mężczyźni	osoba	4 876	4 868	4 875	4 816	4 801	4 768
kobiety	osoba	4 294	4 261	4 248	4 184	4 145	4 122
<i>w wieku poprodukcyjnym</i>							
ogółem	osoba	2 007	2 106	2 178	2 222	2 303	2 379
mężczyźni	osoba	605	635	667	675	715	746
kobiety	osoba	1 402	1 471	1 511	1 547	1 588	1 633

Źródło: Dane z GUS

Wykres 2. Struktura ludności na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

3.1.4 Gospodarka

Na terenie Gminy Olsztynek na koniec 2017 roku działało 1 098 podmiotów gospodarczych, z czego 94,72% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od 2012 roku zmniejszyła się o 2,05%. Strukturę działalności gospodarczej

prowadzonej na terenie Gminy, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje tabela poniżej.

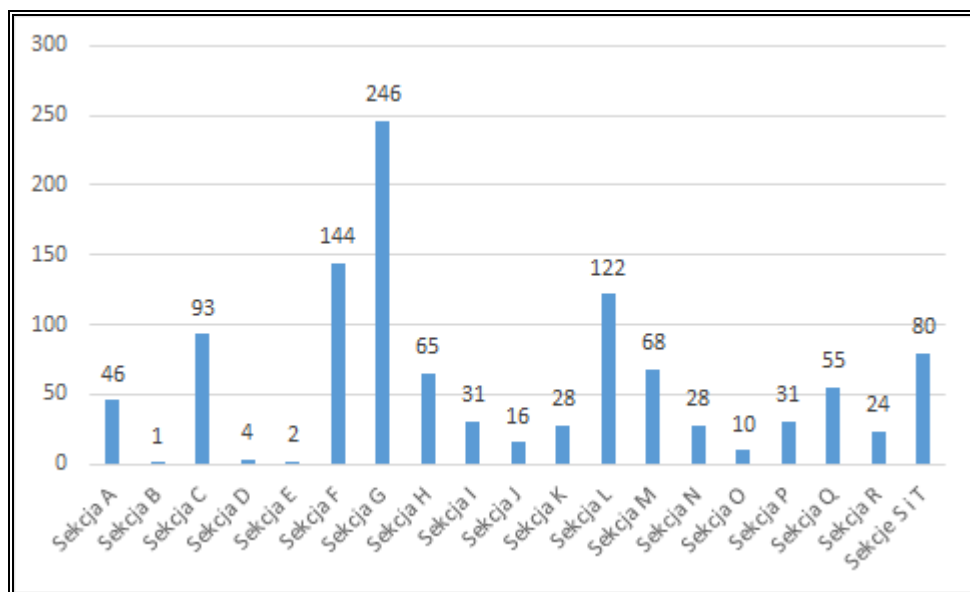
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
podmioty gospodarki narodowej						
ogółem	1 121	1 154	1 144	1 129	1 121	1 098
sektor publiczny						
ogółem	64	63	64	64	64	55
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	29	24	24	24	24	22
sektor prywatny						
ogółem	1 057	1 091	1 080	1 062	1 052	1 040
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	814	833	815	798	788	766
spółki handlowe	44	56	56	54	56	59
spółdzielnie	10	9	10	10	10	10
fundacje	1	1	1	1	2	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	39	40	41	45	46	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury działalności gospodarczej w Gminie Olsztynek przedstawionymi na poniższym wykresie, działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy koncentruje się głównie na sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), F (budownictwo), L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) oraz C (przetwórstwo przemysłowe).

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy wg sekcji PKD 2007 w 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

U	Organizacje i zespoły eksterytorialne
----------	---------------------------------------

Największe zakłady przemysłowe na terenie Gminy Olsztynek zajmują się:

- produkcją soków, nektarów, napojów oraz przekąsek owocowych,
- produkcją octu, musztard oraz ketchupu,
- produkcją przetworów rybnych, sprzedają ryb,
- produkcją pieczarek i podłoża,
- sprzedają przetartego drewna

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport

Przez teren Gminy Olsztynek przebiegają następujące drogi:

Drogi krajowe:

- Droga krajowa 51 relacji Olsztynek – Bezledy (przejście graniczne);
- Droga krajowa 58 relacji Olsztynek – Szczuczyn;
- Droga krajowa S7 relacji Gdańsk – Rabka Zdrój (droga ekspresowa).

Drogi wojewódzkie:

- Droga wojewódzka nr 537 relacji Lubawa – Pawłowo

Drogi powiatowe:

- 1230N relacji Ostróda – Lubajny – Stare Jabłonki – Mańki,
- 1232N relacji Wirwajdy – Smykowo – Szyldak – Olsztynek,
- 1260N relacji dr. Nr 1253N(Pacółtowo) – Olsztynek,
- 1378N relacji Jagiełek – szpital rehabilitacyjny,
- 1425N relacji Podlejski – Olsztynek,
- 1429N relacji Tomaszyn (dr nr. 1230N) – Platyny – dr. krajowa nr 7,
- 1431N relacji Platyny – dr. krajowa nr 7,
- 1433N relacji Pawłowo – Gąsiorowo,
- 1435N relacji Olsztynek – Kunki – Pawłowo,
- 1437N relacji Olsztynek – Waplewo,
- 1526N relacji Waplewo – Żelazno,
- 1528N relacji Witramowo – Łyna – dr. wojewódzka nr 545 (Nidzica),

Ulice powiatowe:

- Od ul. Jagiełły do granicy Miasta Olsztynek,
- Od drogi krajowej nr 7 do granicy Miasta Olsztynek,

- Od drogi krajowej nr 51 do granicy Miasta Olsztynek,
- Od ul. Mrongowiusza do granicy Miasta Olsztynek.

Drogi gminne:

Tabela 7. Rejestr dróg gminnych

Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
159001 N	Wigwałd - Warlity Małe
159002 N	Smolanek - Gaj
159003 N	Gaj - Zawady
159004 N	Zawady - Świętajny
159005 N	Tomaszyn - Samagowo
159006 N	dr. pow. nr 1232 N (Elgnówko) - Łęciny - Mycyny - dr. pow. nr 1425 N (Kąpity)
159007 N	Mycyny - dr. pow. nr 1232 N (Wilkowo)
159008 N	Makruty - dr. pow. nr 1425 N (Mańki)
159009 N	Mańki - Gębiny - Zezuty - gr. gm. (Wymój)
159010 N	dr. gm. nr 159009 N (Zezuty) - Wituły - dr. pow. nr 1425 N
159011 N	Królikowo - dr. kraj. nr 7
159012 N	Lichtajny - dr. kraj. nr 7
159013 N	Lichtajny - Pawłowo
159014 N	dr. wojew. nr N - Nowa Wieś Ostródzka
159015 N	dr. kraj. nr 7 (Pawłowo) - Lutek - Waplewo
159016 N	Łutynowo - Kunki - Lutek
159017 N	dr. kraj. nr 58 - Świerkocin
159018 N	dr. kraj. nr 58 - Marózek - Lipowo Kurkowskie
159019 N	Ząbie - dr. kraj. nr 58 (Kurki)
159529 N	Zrąbie - gr. gm. (Pluski)
159020 N	droga prowadząca z miejscowości Ameryka do Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce (dz. nr: 12/4, 3372/1, 3371/1, 3358/4, 2/46, 2/42 i 2/44- obręb Ameryka)
	Droga krajowa 58 –Selwa -Lipowo Kurkowskie – w kierunku Bolejn w granicach gminy
	Lipowo Kurkowskie – w kierunku Brzeźna Łyńskiego w granicach gminy
	Sitno – dawna droga powiatowa 1585N
	Ameryka – droga dojazdowa do miejscowości Ameryka
159501 N	ul. Akacyjowa
159502 N	ul. Długosza
159503 N	ul. Inwalidów
159504 N	ul. Jeziorna
159505 N	ul. Kajki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
159506 N	ul. Kamienna
159507 N	ul. Klonowa
159508 N	ul. Kochanowskiego
159509 N	ul. Kopernika
159510 N	ul. Krótka
159511 N	ul. Księżycowa
159512 N	ul. Lipowa
159513 N	ul. Nowowiejskiego
159514 N	ul. Ogrodowa
159515 N	ul. Park
159516 N	ul. Parkowa
159517 N	ul. Pieniężnej
159518 N	ul. Pionierów
159519 N	ul. Polna
159520 N	ul. Poranna
159521 N	ul. Pułaskiego
159522 N	ul. Sienkiewicza
159523 N	ul. Sielska
159524 N	ul. Składowa
159525 N	ul. Świerkowa
159526 N	ul. Szkolna
159527 N	ul. Wąska
159528 N	ul. Żeromskiego
159533 N	ul. Chopina
159534 N	ul. Floriana
159535 N	ul. Grunwaldzka
159536 N	ul. Klikowicza
159537 N	ul. Kościuszki
159538 N	ul. Krzywa
159539 N	ul. Leśna
159540 N	ul. Górna
159541 N	ul. Jagiełły
159542 N	ul. Mazurska
159543 N	ul. Mickiewicza
159544 N	ul. Mrongowiusza
159545 N	ul. Ostródzka

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Numer drogi gminnej	Przebieg drogi/ulica
159546 N	ul. Ratuszowa
159547 N	ul. Słoneczna
159548 N	ul. Sportowa
159549 N	ul. Staromiejska
159550 N	ul. Strażacka
159551 N	ul. Niepodległości
159552 N	ul. Warszawska
159553 N	ul. Wodociągowa
159554 N	ul. Zamkowa
159555 N	Olsztynek ul. Leśników
159556 N	Olsztynek ul. Morelowa
159557 N	Olsztynek ul. Malinowa
159558 N	Olsztynek ul. Porzeczkowa
159559 N	Olsztynek ul. Agrestowa
159560 N	Olsztynek ul. Wiśniowa
159561 N	Olsztynek ul. Owocowa
159562 N	Olsztynek ul. Jagodowa
159563 N	Olsztynek ul. Wrzosowa
159564 N	Olsztynek ul. Brzozowa
159565 N	Olsztynek ul. Leszczynowa
159566 N	Olsztynek ul. Dębowa
159567 N	Olsztynek ul. Sosnowa
159568 N	Olsztynek ul. Grabowa
159569 N	Olsztynek ul. Głogowa
159570 N	Olsztynek ul. Kasztanowa
159571 N	Olsztynek ul. Żeglarska
159572 N	Olsztynek ul. Wędkarska
159573 N	Olsztynek ul. Jeziorna
159574 N	Olsztynek, droga położona na działce o numerze ewidencyjnym 17/5, obręb 3 miasta Olsztynek
159575 N	Olsztynek, ul. Emila von Behringa z pasem drogowym zlokalizowanym na działkach oznaczonych numerami ewidencyjnymi 176/2, 175/18, 175/21, obręb geodezyjny numer 4 miasta Olsztynek

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

Ponadto przez obszar Gminy przebiega linia kolejowa nr 216 łącząca Działdowo ze stacją Olsztyn Główny. Linia ta stanowi połączenie kolejowe miast Warszawa i Olsztyn.

— Stacje redukcyjno – pomiarowe średniego ciśnienia w Mierkach oraz przy ul. Mrongowiusza w Olsztynku

Długość sieci gazowej w roku 2017 wynosiła 109 493 m. Czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych na terenie Gminy w roku 2016 było 880 sztuk. W latach 2012-2017 liczba odbiorców gazu wrosła o 15,37%. Wszystkie dane dotyczące sieci gazowej znajdującej się na terenie Gminy Olsztynek przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Wyposażenie Gminy Olsztynek w sieć gazową w latach 2012-2017

wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
długość czynnej sieci ogółem	m	107 343	107 953	108 132	108 368	109 009	109 493
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	57 590	58 200	58 379	58 615	59 256	59 591
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	820	834	844	856	870	880
odbiorcy gazu	gosp.	1 789	1 771	1 975	2 613	2 060	2 064
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	857	864	1 070	1 046	1 063	1 065
zużycie gazu w tys.m ³	tys.m ³	1 168,3	1 148,7	1 145,6	1 147,6	1 254,5	-
zużycie gazu w MWh	MWh	-	-	12 569,8	12 438,2	13 959,7	13 946,0
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys.m ³	tys.m ³	916,3	911,7	913,2	914,8	871,6	-
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	MWh	-	-	9 372,0	9 273,9	8 829,9	8 928,5
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	7 088	7 106	7 174	7 890	7 202	7 234

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Obszar Gminy jest zaopatrywany w energię elektryczną ze stacji GPZ Olsztynek 110/15 kV. Energia elektryczna w większości doprowadzana jest do odbiorców przez stacje transformatorowe 15/0,4 kV. Przez teren Gminy przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia 220 kV stanowiąca element Krajowego Systemu Energetycznego relacji Włocławek – Olsztyn I.

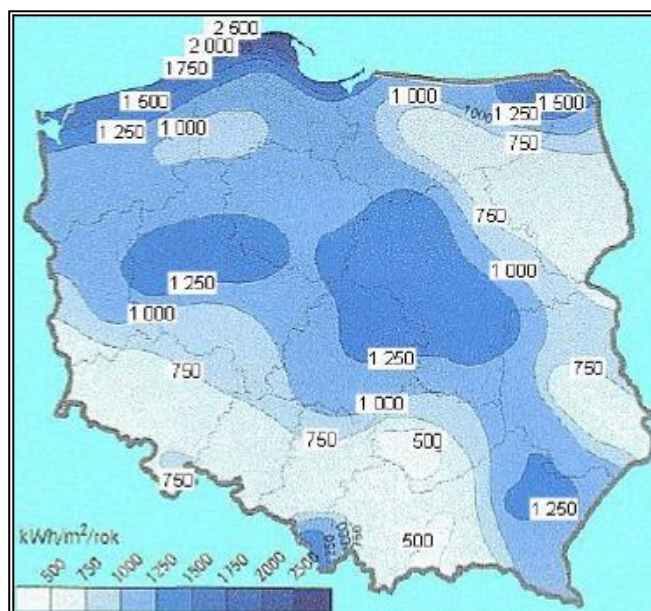
3.1.7 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia w energię terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie w województwie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczyni się również do redukcji emisji CO₂ oraz wpłynie na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

3.1.7.1 Energia wiatru

Energia wiatru przekształcana jest w turbinach wiatrowych najpierw w energię mechaniczną, która następnie zamieniana jest na elektryczną. Dawniej wiatraki służyły do pompowania wody i melioracji pól, a ich oś obrotu była pozioma. Wiatr jest czystym źródłem energii ponieważ nie emituje żadnych zanieczyszczeń oraz jest ogólnodostępny. Zmienność wiatru nie ma większego wpływu na sieć energetyczną, o ile nie jest dominujący w produkcji energii. Aktualnie na terenie Gminy Olsztynek nie funkcjonują żadne instalacje wykorzystujące energię wiatru.

Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

3.1.7.2 Energia wody

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach gdzie jest możliwe piętrzenie wody.

Czym wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody tym większa ilość energii elektrycznej możliwa do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na: – mikro elektrownie wodne, – mini elektrownie wodne, – małe elektrownie wodne.

Na terenie Gminy Olsztynek funkcjonują 3 elektrownie wodne:

- Mała elektrownia wodna Samogowo na rzece Jemiółce,
- Mała elektrownia wodna Wąplewo na rzece Marórze,
- Mała elektrownia wodna Kurki na rzece Marórze.

<http://www.pnec.org.pl/>

3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Biomasa stała

Biomasa zdefiniowana została jako stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, oraz ziarna zbóż niespełniające wymagań jakościowych dla zbóż w zakupie interwencyjnym określonych w art. 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1272/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej (Dz. Urz. UE L 349 z 29.12.2009, str. 1, z późn. zm.) i ziarna zbóż, które nie podlegają zakupowi interwencyjnemu. Z zebranych informacji wynika, że na terenie Gminy Olsztynek biomasa nie jest wykorzystywana jako nośnik energii.

Biogaz

Jest to gaz pozyskiwany z biomasy w wyniku fermentacji beztlenowej, podczas której substancje organiczne rozkładane są przez bakterie do związków prostych. Efektywność fermentacji zależy od składu substancji poddanej fermentacji oraz temperatury. Surowcem do produkcji biogazu mogą być prawie wszystkie organiczne odpady produkcji rolniczej. Szczególnie przydatne ze względu na skład są odchody zwierzęce w postaci gnojowicy lub obornika. Biogaz na terenie Gminy Olsztynek nie jest pozyskiwany oraz nie są planowane żadne nowe instalacje biogazowe.

3.1.7.4 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście wydostają się na powierzchnię jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne

Map of Poland showing isotherms and isohyets of the 1000 m isotherm depth. The map uses a color scale from 35 to 90 degrees Celsius to represent temperature. Major cities like Warszawa, Kraków, and Poznań are marked. A legend at the bottom left explains the symbols for isotherms and isohyets.

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Źródło: Kapuściński J, Rodzoch A, Geotermia niskotemperaturowa w Polsce i na świecie. Stan aktualny i perspektywy rozwoju Uwarunkowania techniczne, środowiskowe i ekonomiczne, Warszawa 2010.

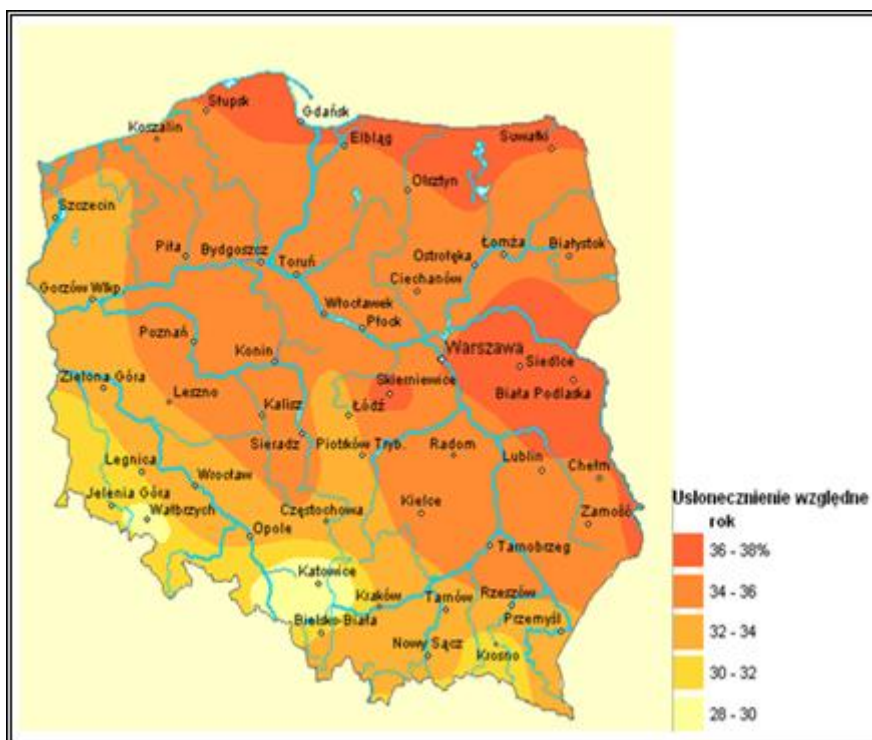
Na terenie Gminy występują pompy ciepła wykorzystywane w celach grzewczych.

3.1.7.5 Energia słoneczna

Gęstość promieniowania słonecznego w Polsce padającego na płaszczyznę poziomą waha się w granicach 950 - 1250 kWh/m² w ciągu roku. Województwo warmińsko-mazurskie znajduje się w rejonie, gdzie roczne sumy promieniowania słonecznego układają się na poziomie 900 – 950 kWh/m². Średnie nasłonecznienie wynosi około 1600 godzin na rok. Warunki nasłonecznienia w całym kraju rozkładają się bardzo różnie, mianowicie około 80% rocznej sumy przypada na 6 miesięcy czyli od początku kwietnia do końca września, gdzie czas świecenia słońca w lecie to około 16 godz./dzień, natomiast zimą czas ten skraca się do 8 godzin dziennie.

Najbardziej powszechnym sposobem na wykorzystanie energii słonecznej są kolektory słoneczne. Są one urządzeniami służącymi do zmiany energii słonecznej na energię cieplną. Optymalnym rozwiązaniem jest połączenie kolektora poprzez zasobnik ciepłej wody użytkowej z kotłem gazowym lub pompą ciepła. Energia słoneczna może być również przekształcona w energię elektryczną w procesie fotowoltaicznym. Ogniwa fotowoltaiczne wykorzystywane są przede wszystkim w systemach wolnostojących, montowanych na obszarach oddalonych od sieci elektrycznej.

Rysunek 6. Usłonecznienie względne na terenie Polski

Źródło: <http://maps.igipz.pan.pl/atlas/>

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Gmina Olsztynek wykorzystuje zasoby energii słonecznej. W miejscowości Mierki uruchomiono zajmującą powierzchnię około 6 hektarów elektrownię słoneczną. Łączna moc paneli fotowoltaicznych wynosi prawie 6 MW. Farma fotowoltaiczna znajduje się również w miejscowości Wilkowo.

W ostatnich latach Gmina wydała znacznie więcej decyzji środowiskowych na budowę ww. instalacji, jednakże oprócz wymienionych powyżej, nie zostały one do tej pory zrealizowane.

3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy

Gmina Olsztynek leży w regionie Warmii i Mazur, który obejmuje obszary o urozmaiconej rzeźbie terenu, licznych jeziorach, dużych kompleksach leśnych oraz bogatej florze i faunie. Gmina jest więc miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym. Nad jeziorem Maróz w Marózie funkcjonują dwa całoroczne ośrodki wypoczynkowe (WDW Waplewo oraz OSW Syrenka), zaś nad jeziorem Pluszne leży OW Kormoran w Mierkach i OW Perkoz. W Gminie Olsztynek funkcjonuje 19 ośrodków wypoczynkowych, 2 pola namiotowe, 5 obozowisk harcerskich na terenach Lasów Państwowych oraz około 500 indywidualnych domków letniskowych zlokalizowanych na terenach nieposiadających połączenie z wodociągiem i kanalizacją. Atrakcję turystyczną Gminy stanowią także szlaki turystyczne przebiegające przez jej teren. Wybrane z nich przedstawiono poniżej.

Szlaki piesze (grunwaldzkie):

- Szlak zielony: Olsztynek, ul. 22 Lipca – Królikowo – Lichtajny – nasyp nieistniejącej już linii kolejowej – Mielno – Lipowa Góra – Stębark – Pola Grunwaldu,
- Szlak niebieski: stacja PKP Waplewo – Waplewo – Jadamowo – Sitno – Ulnowo – kolonia Łodwigowo –Grunwald

Szlaki rowerowe międzyregionalne:

- Warszawa – Nidzica – Kurki
- Toruń – Lubawa – Mikołajki

Szlaki rowerowe lokalne:

- Czarny 14 km: Olsztynek - Leśniczówka Jagielek – Łęciny – Mycyny – Tomaszyn - Mańki – Makruty
- Niebieski 19 km (dookoła jez. Pluszne): Węgornia –Pluski– leśniczówka Stawiguda - Zielonowo – Kołatek
- Żółty 20 km: Olsztynek – Królikowo – Drwęck – Pacółtówko – Leśniczówka Mielno – Lichtajny – Królikowo
- Czerwony 15 km: Olsztynek – Leśniczówka Jagielek – Witulty – Zezuty – Gębiny – Makruty
- Zielony 11 km: Pawłowo – Kunki – Łutynowo – Świerkocin – Waszeta

Gmina Olsztynek posiada także rezerваты przyrody: Ostoja bobrów na rzece Pasłęce, Bagno Nadrowskie, Rzeka Drwęca. oraz liczne Obszary Chronionego Krajobrazu: Doliny Pasłęki, Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, Jeziora Mielno, Doliny Górnej Drwęcy, Lasów Taborskich. Walorem turystycznym Gminy jest także zespół przyrodniczo – krajobrazowy Dolina Marózki.

Niewątpliwą atrakcją Olsztynka stanowi Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny będący jedną z najstarszych placówek muzealnych na wolnym powietrzu w Europie.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2016-2020

Dla turystów istotnym elementem są również obiekty zabytkowe. Poniżej przedstawiono obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków bądź objęte ochroną konserwatorską.

- Ratusz w Olsztynku
- Kościół pw. Najświętszego Serca Panu Jezusa w Olsztynku
- Dawny kościół ewangelicko-augsburski w Olsztynku
- Zamek krzyżacki w Olsztynku
- Dom Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza w Olsztynku
- Wieże ciśnień w Olsztynku
- Kościół pw. Św. Jana Chrzciciela w Orzechowie
- Kościół pw. Św. Mikołaja w Mańkach
- Kościół pw. Św. Stanisława w Waplewie
- Kościół Chrystusa Króla w Wigwałdzie
- Cmentarz ewangelicko-augsburski w Mierkach
- Pałac w Gąsiorowie Olsztyneckim
- Zespoły dworskie w Jadamowie, Platynach
- Ruiny dworku w Łutynówku
- Cmentarze wojenne w miejscowościach: Drwęck, Jagielek, Mycyny, Sudwa, Swaderki, Waplewo

— Budynki szpitala w Ameryce

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Do pożądaných, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 01 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w regionie wodnym Dolnej Wisły. Na terenie Gminy Olsztynek znajdują się wody wrażliwe na zanieczyszczenia. Są nimi:

- RW20001856139 – Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg.

27 lipca 2018 r., według Rozporządzenia Ministrów z 5 czerwca 2018 r. w życie wszedł „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1339). Dokument ten ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów określa m.in. sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamrzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem, zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem oraz terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów. Ponadto wskazuje warunki przechowywania nawozów naturalnych

i postępowanie z odciekami. Celem jest ograniczenie rolniczego wykorzystywania nawozów. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

Tabela 9. Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Gminy Olsztynek

Zakres powierzchni (ha)	Ilość gospodarstw (szt.)
Ogółem	630
do 1 ha włącznie	235
1-5 ha	152
5-10 ha	91
10-15 ha	64
15 ha i więcej	88

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

PRZEMYSŁ

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Według danych GUS w 2017 r., na terenie Gminy Olsztynek w sektorze C funkcjonowało 98 podmiotów.

W Gminie Olsztynek funkcjonują dwie duże firmy, których działalność może być częściowo uciążliwa dla mieszkańców i środowiska ze względu na uciążliwości zapachowe wydobywające się podczas działalności produkcyjnej:

- Tymbark – MWS Sp. z o.o. Sp. K.;
- Octim Wytwórnia Octu i Musztardy Sp. z o.o.

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

TRANSPORT

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła.
2. Tworzenie bądź utrzymanie ładu przestrzennego w Gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek.
3. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej.
4. Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane

nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

Gmina Olsztynek jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym, przy czym warto zaznaczyć, że obecnie potencjał turystyczny Gminy nie jest w pełni wykorzystany. Dlatego też istotny w przyszłości jest rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja Gminy.

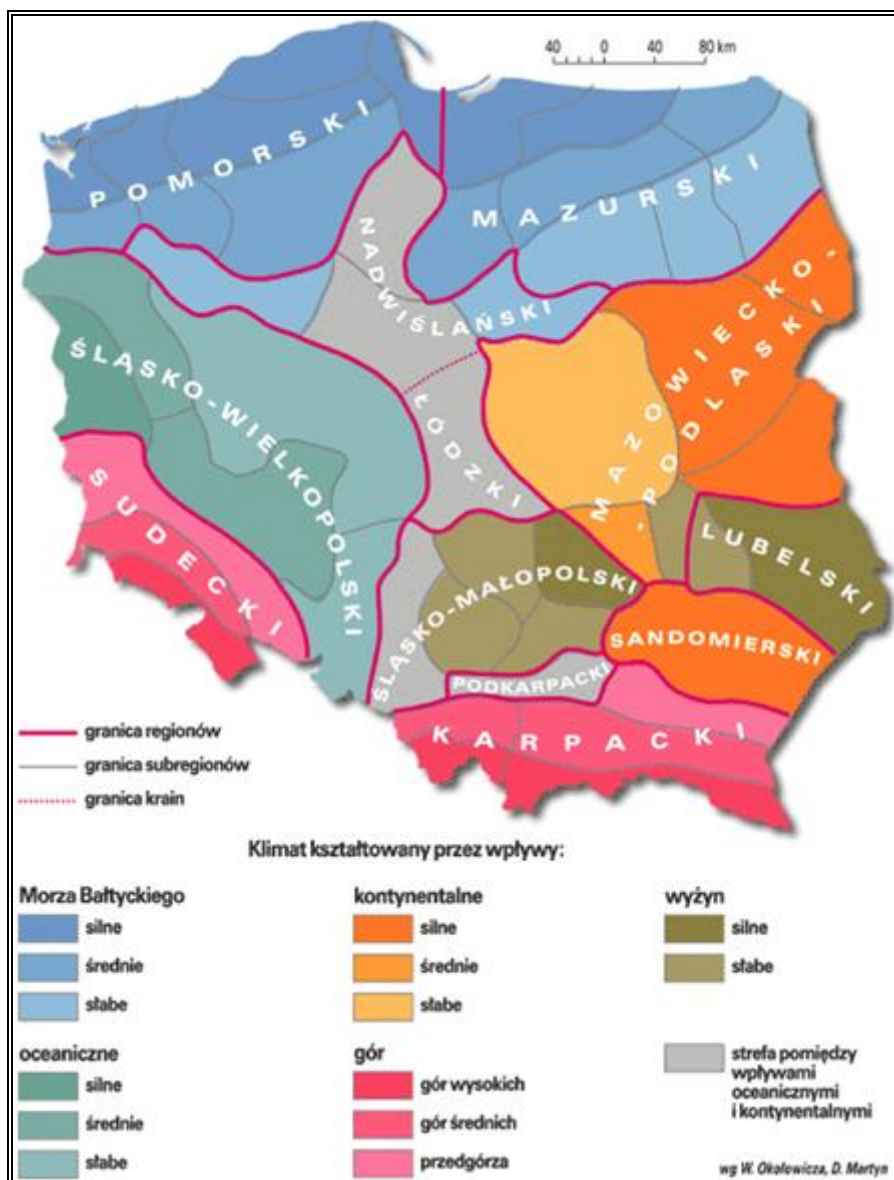
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Gmina Olsztynek, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn znajduje się w obrębie zaliczanym do mazurskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Obszar ten charakteryzuje się zaznaczającym się wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego. Lata na tym terenie są krótkie i łagodne, średnia temperatura w lipcu wynosi 16,9°C. Natomiast zimy są długie, śnieżne i chłodne, średnia temperatura stycznia to -4,6°C. Opady atmosferyczne są niższe (ok. 600-650) niż w regionie pomorskim, gdzie wynoszą one ok. 750-800 mm.

Rysunek 7. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 29 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. 2018 poz. 1271 z późn. zm.), podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, jak również od procesów

związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Na terenie Gminy Olsztynek, największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg krajowych i drogi wojewódzkiej. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza w wyniku emisji liniowej.

Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszey i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie Gminy Olsztynek przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Ogrzewanie mieszkań węglem przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, sadzy oraz tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia

emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Olsztynek jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiązą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2 , natomiast nie ma w nich pyłów, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2 . Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki. W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

— Tlenki węgla

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska – o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

— Tlenki siarki

Głównym źródłem emisji SO_2 jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O_3 , który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych,

przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO_3 , który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

— **Związki organiczne**

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym. Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

— **Sadza**

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

— **Pyły**

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających $0,1\ \mu\text{m}$ mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na Gminę Olsztynek i zatrzuwa jej mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na nie dającą nie kontrolować łatwość rozprzestrzeniania

STAN POWIETRZA

Stan jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze. Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799) Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie na podstawie tej oceny sporządza opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Warmińsko-Mazurskim”, które niezwłocznie umieszcza na stronie internetowej www.wios.olsztyn.pl.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
 - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 - **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
 - **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.
3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w 2015 roku.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi objęła analizę stężeń 12 wskaźników: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu troposferycznego (O₃), pyłu PM₁₀, pyłu PM 2.5, kadmu (Cd), niklu (Ni), ołowiu (Pb), arsenu (As) oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Ze względu na ochronę roślin ocenione zostały 3 wskaźniki: SO₂, tlenki azotu (NO_x) i ozon troposferyczny O₃. W poniższej tabeli zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu dla strefy warmińsko-mazurskiej, do której należy Gmina Olsztynek.

Tabela 10. Wynikowa klasyfikacja dla strefy warmińsko-mazurskiej w 2017 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia ludzi i roślin

Nazwa strefy/ Kod strefy	Klasa dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy												Uwagi	
warmińsko-mazurska (PL 2803)	SO ₂	NO ₂ /NO _x	CO	PM 10	PM 2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)p	O ₃		C - przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu D1 – brak przekroczenia poziomu celu długoterminowego stężenia zanieczyszczenia ozonem troposferycznym D2 - przekroczenie poziomu celu długoterminowego stężenia zanieczyszczenia ozonem troposferycznym
	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A (D2)	Ze względu na ochronę zdrowia	
	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A (D1)	Ze względu na ochronę roślin	

- 1) wg poziomu dopuszczalnego (faza I),
- 2) wg poziomu dopuszczalnego (faza II),
- 3) wg poziomu docelowego,
- 4) wg poziomu celu długoterminowego.

Roczna ocena jakości powietrza za 2017 rok w strefie warmińsko-mazurskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia) - benzo(a)piren B(a)P (rok).

Dla pozostałych zanieczyszczeń dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, PM 10, PM 2,5, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, O₃ - standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport za rok 2017, WIOŚ Olsztyn

W 2017 roku na terenie Gminy Olsztynek wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
- korzystne warunki klimatyczne do rozwoju odnawialnych źródeł energii (wiatrowa, słoneczna, geotermalna), - monitoring powietrza na terenie strefy warmińsko-mazurskiej.	- wysokie wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła (np. węgiel kamienny) przez gospodarstwa domowe, - niewystarczająca wiedza mieszkańców Gminy w obszarze ochrony klimatu.
Szanse	Zagrożenia
- nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii; - rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem OZE, - dostępność środków zewnętrznych na realizację inwestycji w zakresie ochrony środowiska.	- napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy, - zmiany klimatu wpływające na nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

— Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej

charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Gminy Olsztynek jest hałas komunikacyjny, głównie w obrębie dróg krajowych, drogi wojewódzkiej, oraz linii kolejowej, przebiegających przez jej obszar.

Poziomy hałasu określa się w zależności od rodzajów przeznaczenia danego terenu. Dopuszczalny poziom hałasu dla dróg lub linii kolejowych w zależności od rodzaju terenu, L_{DWN} (poziom dziennie-wieczorno-nocny) kształtuje się od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika L_N (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. Dla pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu wskaźniki dopuszczalne przedstawiają się następująco L_{DWN} 45 -55 dB- oraz L_N od 40 do 45 dB.

Dla pojedynczej doby ustalono dla dróg i linii kolejowych wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu $L_{Aeq D}$ w porze dnia od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy ($L_{Aeq N}$) od 45 dB do 60 dB, natomiast dla pozostałych obiektów będących źródłem hałasu $L_{Aeq D}$ od 45 dB do 55 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy ($L_{Aeq N}$) od 40 dB do 45 dB.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim

natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Hałas emitowany jest również z linii kolejowej nr 216 przebiegającej przez teren Gminy.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

W 2016 roku WIOŚ w Olsztynie prowadził badania natężenia hałasu dwóch zakładów produkcyjnych znajdujących się na terenie Gminy Olsztynek:

- Tymbark MWS Sp. z o.o.;
- Nutripol Sp. z o.o.

Podczas badań nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych ani dla pory dnia, ani dla pory nocy.

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
• mała liczba obiektów charakteryzująca się nadmiernym hałasem; • kontrola hałasu na terenie Gminy ze strony WIOŚ.	• ruchliwe drogi na terenie Gminy; • linia kolejowa przechodząca przez Gminę.
Szanse	Zagrożenia
• nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków); • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko.	• rozwój komunikacji; • wysokie koszty rozbudowy transportu nie zagrażającemu środowisku naturalnemu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł,

jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Przez teren Gminy Olsztynek przebiegają:

- linia wysokiego napięcia 220 kV relacji Włocławek Azoty – Olsztyn I,
- linia wysokiego napięcia 110 kV relacji Mątki - Olsztynek;
- linia wysokiego napięcia 110 kV Olsztynek – Nidzica;
- linie średniego napięcia 15 kV.

Zasilanie Gminy w energię elektryczną odbywa się za pomocą stacji GPZ 100/15/15 kV. Ze stacji tej wyprowadzane są linie rozdzielcze 15 kV, które przebiegają przez Gminę Olsztynek.

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na obszarze Gminy Olsztynek zlokalizowane są pojedyncze stacje bazowe telefonii komórkowej. Są to nadajniki o standardach GSM i UMTS, w których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Na terenie Gminy zlokalizowane są następujące stacje telefonii komórkowej: Plus (kolor zielony), T-mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), PLAY (kolor fioletowy) i pozostali - Aero2, Sferia (kolor błękitny).

Rysunek 8. Operatorzy sieci GSM na terenie Gminy Olsztynek

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA w Polsce, <http://beta.btsearch.pl/>

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 Nr 221, poz. 1645).

W 2017 roku WIOŚ w Olsztynie przeprowadził pomiary pól elektromagnetycznych w dwóch punktach na terenie Gminy Olsztynek:

- Waplewo – 0,15 V/m,
- Mierki – 0,15 V/m.

Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określonych dla miejsc dostępnych dla ludzi.

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
• brak przekroczeń dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy, • monitoring PEM na terenie Gminy.	• występujące źródła pól elektromagnetycznych i ich koncentracja na terenie Gminy.

Szanse	Zagrożenia
- uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; - wydawanie decyzji związanych z lokalizacją instalacji; - przewodzenie procedur oddziaływania na środowisko.	- wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet), - rozwój telefonii komórkowej..

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

Teren Gminy Olsztynek w całości zlokalizowany jest w obrębie zlewni pojeziernych. Na jej terenie znajdują się około 40 jezior. Podstawowymi ciekami w Gminie są:

- jezioro Jemiołowo – płytki zbiornik o słabo urozmaiconej linii brzegowej. Brzegi jeziora są płaskie, porośnięte polami i łąkami;
- rzeka Drwęca - stanowi prawy dopływ dolnej Wisły. Jej całkowita długość wynosi ok. 207 km, a powierzchnia ok. 536 km². Koryto rzeki zostało ukształtowane podczas zlodowacenia wistulańskiego – stadium poznańskiego. Na rzece organizowane są spływy kajakowe;
- rzeka Pasłęka - jest jedną z dwóch głównych rzek Warmii. Jej długość kształtuje się w granicach 169 km - 211 km. Powierzchnia dorzecza Pasłęki zajmuje obszar ok. 2 294,5 km². Na rzece istnieje kilka elektrowni wodnych;
- rzeka Jemiołówka – całkowita długość wynosi ok. 16 km. Swoją początek ma w miejscowości Jemiołowo, a koniec w Guzowym Młynie;
- rzeka Młynówka Świętojańska – struga, stanowiąca dopływ rzeki Jemiołówki;
- rzeka Maróżka – stanowi lewobrzeżny dopływ Łyny. Jej całkowita długość wynosi ok. 45,22 km. Jest zaliczana do jednej z najpiękniejszych rzek Warmii o bardzo płytkiej i przejrzystej wodzie;
- rzeka Łyna – jest lewym dopływem rzeki Pregoly. Całkowita długość rzeki wynosi ok. 264 km, a powierzchnia zlewni ok. 7 126 km². Dolina rzeki ma bardzo różnorodny charakter ze względu na fakt, że rzeka przecina kilka ciągów moren czołowych;
- kanał Świerkocin – ciek, który wypływa z jeziora Staw do jeziora Pluszne Małe;
- kanał Swaderki – ciek wypływający z jeziora Popłusz Wielki do jeziora Pluszne Wielkie;
- potok Witramówka.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Na terenie Gminy zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd):

- JCWP

- LW20087 – Gugowo;
- RW2000172819 – Drwęca do jez. Drwęckiego z jez. Ostrowin;
- RW20001856139 – Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg;
- RW2000252654169 – Omulew od źródeł do Czarnej Rzeki;

Tabela 14. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
LW20087	Gugowo	6a Jezioro o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane	naturalna	-	niezagrożona	dobry stan ekologiczny
RW2000172819	Drwęca do jez. Drwęckiego z jez. Ostrowin	17 potok nizinny piaszczysty	naturalna	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny
RW20001856139	Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg	18 potok nizinny żwirowy	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW2000252654169	Omulew od źródeł do Czarnej Rzeki	25 ciek łączący jeziora	naturalna	dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciek istotnego – Omulew od Czarnej Rzeki do jeziora Omulew

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

W 2017 roku WIOŚ w Olsztynie przeprowadził badania JCWP Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg. Wyniki badań zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Stan wód JCWP Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg został określony jako zły (ze względu na przekroczenie wskaźników – ogólny węgiel organiczny oraz makrofity). Pod względem potencjału ekologicznego wody zostały zakwalifikowane do klasy 3, czyli ich potencjał ekologiczny jest umiarkowany.

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

Tabela 15. Elementy biologiczne i stan fizyczny JCWP

Nazwa JCWP	Fitobentos			Makrofity			Klasa elementów biologicznych			Temperatura wody			Tlen rozpuszczony		
	1.2.			1.3.						3.1.1.			3.2.1.		
	wartość indeksu	Klasa	rok	wartość indeksu	Klasa	rok	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	wartość średnia	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok
Pasłęka do wypływu z jeziora Sarag	0,626	1	2017	34,1	3	2017	2017	2017	3	11	1	2017	10,3	1	2017

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

Tabela 16. Warunki tlenowe, zasolenie i zakwaszenie JCWP

Nazwa JCWP	BZT5			Ogólny węgiel organiczny			Przewodność w 20 °C			Substancje rozpuszczone	Twardość ogólna			Odczyn pH		
	3.2.2.			3.2.4.			3.3.2.			3.3.3.	3.3.8.			3.4.1.		
	stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok	wartość średnia	klasa	rok	stężenie średnie	wartość średnia	klasa	rok	wartość średnia	klasa	rok
Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg	3,0	2	2017	11,6	PPD	2017	387	2	2017	328	184	1	2017	8,1	1	2017

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

Tabela 17. Substancje biogenne JCWP

Azot amonowy			Azot Kjeldahla			Azot azotanowy			Azot azotynowy			Azot ogólny			Fosfor fosforanowy (V)			Fosfor ogólny		
stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok	stężenie średnie	klasa	rok
0,170	1	2017	1,3	2	2017	0,62	1	2017	0,015	2	2017	1,93	1	2017	0,080	2	2017	0,15	1	2017

Źródło: Dane z WIOŚ w Olsztynie

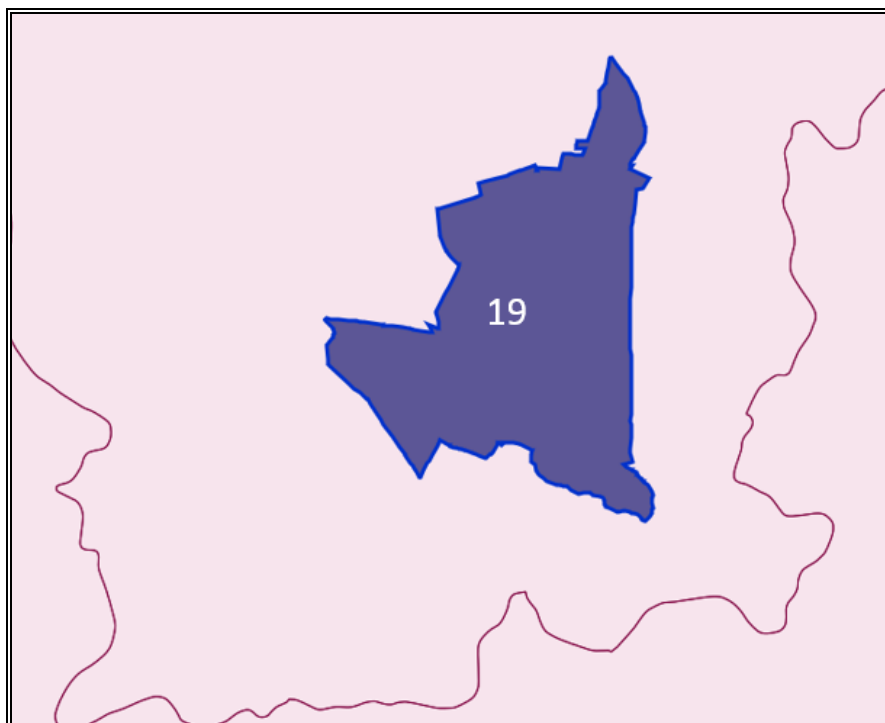
— JCWPd:

- PLGW200019 - W wydzielonych kompleksach i poziomach wodonośnych JCWPd 19 można wyodrębnić kilka systemów krążenia wód podziemnych związanych z regionalnymi obszarami zasilania: system Wysoczyzny Elbląskiej, system Wzniesień Górskich, system Pojezierza Iławskiego oraz system Pojezierza Olsztyńskiego. Wymienione systemy wyróżniają wspólne strefy drenażu wód. Charakterystyczną cechą opisanego schematu krążenia jest otwarty charakter niektórych jego granic: w południowej i północno-wschodniej części zaznacza się wyraźny dopływ lateralny we wszystkich poziomach wodonośnych z obszaru Pojezierza Iławskiego i Olsztyńskiego; przez zachodnią granicę zachodzi odpływ wód w kierunku Żuław Wiślanych we wszystkich poziomach wodonośnych. Płytke poziomy wód gruntowych są zasilane przez infiltrację bezpośrednią oraz w dolinach rzek poprzez dopływ lateralny. Bazą drenaży tych wód jest system hydrograficzny (Pasłęka wraz z dopływami oraz system rzeki Elbląg).

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/>

Na poniższym rysunku przedstawiono położenie jednolitych części wód podziemnych, które znajdują się na terenie Gminy Olsztynek.

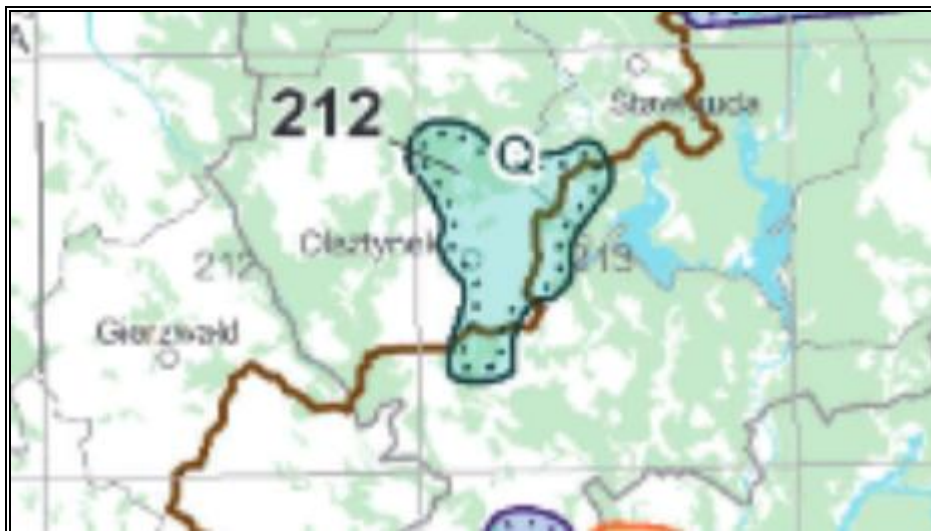
Rysunek 9. Gmina Olsztynek na tle jednolitych części wód podziemnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/>

Gmina Olsztynek zlokalizowana jest na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 212, który jest zbiornikiem międzymorenowym.

Rysunek 10. Położenie Gminy Olsztynek na tle GZWP 212

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl>

ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy uprzemysłowienie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie Gminy Olsztynek należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze Gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód w gminach wiejskich są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie

nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy Olsztynek nie występują obszary zagrożone występowaniem powodzi.

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
• monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	• zły stan wód powierzchniowych.
Szanse	Zagrożenia

- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, - wdrażanie dokumentów planistycznych dotyczących gospodarowania wodami.	zagrożenie czystości wód z uwagi na działalność rolniczą (bogaty w biogeny spływ powierzchniowy zanieczyszczeń).
--	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na danym obszarze istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków.

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Na terenie Gminy Olsztynek funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, która znajduje się w zarządzie gminnego przedsiębiorstwa.

— oczyszczalnia ścieków w Olsztynku – mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia z podwyższonym stopniem usuwania związków biogennych. Przepustowość oczyszczalni wynosi: $Q_{\text{śrd}} = 4\,200\text{ m}^3$, $Q_{\text{max}} = 5\,500\text{ m}^3$. Oczyszczalnia odbiera ścieki z następujących miejscowości: Olsztynek, Jemiołowo, Mierki, Świerkocin, Ameryka. Ponadto do oczyszczalni spływają ścieki sanitarne, deszczowe oraz gruntowe.

Przetwórnia TYMBARK odprowadza ścieki do własnej oczyszczalni ścieków.

Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Jemiołówki, dzięki czemu zasilają jezioro Sarąg. Poprzez rzekę Pasłękę, jezioro Isąg, Pierzchałskie i Łęguty spływają do zeutrofizowanego Zalewu Wiślanego.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące średnich rocznych wartości wskaźników w ściekach dopływających do oczyszczalni ścieków oraz średnich rocznych wartości wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków.

Tabela 19. Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach na terenie Gminy Olsztynek

średnie roczne wartości wskaźników w ściekach dopływających do oczyszczalni ścieków					średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków				
BZT5 [mgO ₂ /l]	ChZT [mgO ₂ /l]	zawiesina ogólna [mg/l]	azot [mg/l]	fosfor [mg/l]	BZT5 [mgO ₂ /l]	ChZT [mgO ₂ /l]	zawiesina ogólna [mg/l]	azot [mg/l]	fosfor [mg/l]
463	875	302	55	8	4	33	6	10	0

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku; sprawozdanie KPOŚK za 2017 r.

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, że średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków, tj. BZT5, ChZT, zawiesina ogólna – w 2017 roku spełniały wymagania rozporządzenia w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Na terenie Gminy Olsztynek funkcjonuje kanalizacja sanitarna. Podłączone są do niej następujące miejscowości: Olsztynek, Łutynówko, Łutynowo, Nadrowo, Swaderki, Lipowo Kurkowskie, Kurki, Jemiołowo, Kunki, Pawłowo oraz Waplewo.

Sieć kanalizacyjna jest systematycznie rozbudowywana.

Tabela 20. Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Olsztynek

2012	2013	2014	2015	2016	2017
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]					
94,2	170,4	170,4	177,8	177,5	177,5
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej					
8 821	10 144	11 261	11 228	11 268	11 283

Źródło: Dane GUS

Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 81,27% mieszkańców Gminy.

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, że długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Olsztynek na przestrzeni lat 2012-2017 wzrosła o 88,43%. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 27,91% (2 462 osób).

Oprócz kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Olsztynek funkcjonuje również kanalizacja deszczowa.

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy jest dobry. Do sieci wodociągowej podłączone są następujące miejscowości Gminy: Olsztynek, Królikowo, Sudwa, Wilkowo, Jemiołowo, Mierki, Kunki, Pawłowo, Wigwałd, Ameryka, Waplewo, Witramowo, Świerkocin, Lipowo Kurkowskie, Swaderki.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące długości czynnej sieci rozdzielczej, ludności korzystającej z sieci wodociągowej oraz zużycia wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Olsztynek.

Analizując te dane można zauważyć, że:

- długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2012-2017 zwiększyła się o 6,18%;
- liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej na przestrzeni lat 2012-2017 wzrosła o 14,92%;
- zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca ulegało zmianom, ostatecznie w 2017 roku wynosiło 27,7 m³.

Tabela 21. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Olsztynek

2012	2013	2014	2015	2016	2017
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]					
129,5	130,0	130,0	128,0	128,0	137,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej					
11 546	11 670	13 360	13 241	13 257	13 269
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m³]					
27,9	26,1	27,5	28,2	26,5	27,7

Źródło: Dane z GUS

W 2018 roku Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie przeprowadzało badania jakości wody na terenie Gminy Olsztynek pobranej z następujących miejscowości:

- Wigwałd – Stacja Uzdatniania Wody;
- Waplewo – Stacja Uzdatniania Wody;
- Olsztynek – Stacja Uzdatniania Wody;
- Pawłowo – Stacja Uzdatniania Wody;
- Kunki – Ujęcie Wody;
- Mierki – Ujęcie Wody;
- Witramowo – Stacja Uzdatniania Wody;
- Lipowo Kurkowskie – Ujęcie Wody;
- Swaderki – Stacja Uzdatniania Wody;
- Ameryka – Stacja Uzdatniania Wody.

Woda pobrana z ww. miejsc jest zdatna do spożycia przez ludzi. Badania przeprowadzone na pobranych próbkach nie wykazały przekroczenia substancji mineralnych.

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody,	sieć kanalizacyjna nie obejmuje całego obszaru Gminy.

wysoki stopień zwodociągowania Gminy,	
Szanse	Zagrożenia
- rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej; - wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków na obszarach, gdzie nie jest ekonomicznie uzasadniona budowa kanalizacji.	- niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, - nieszczelne szamba.

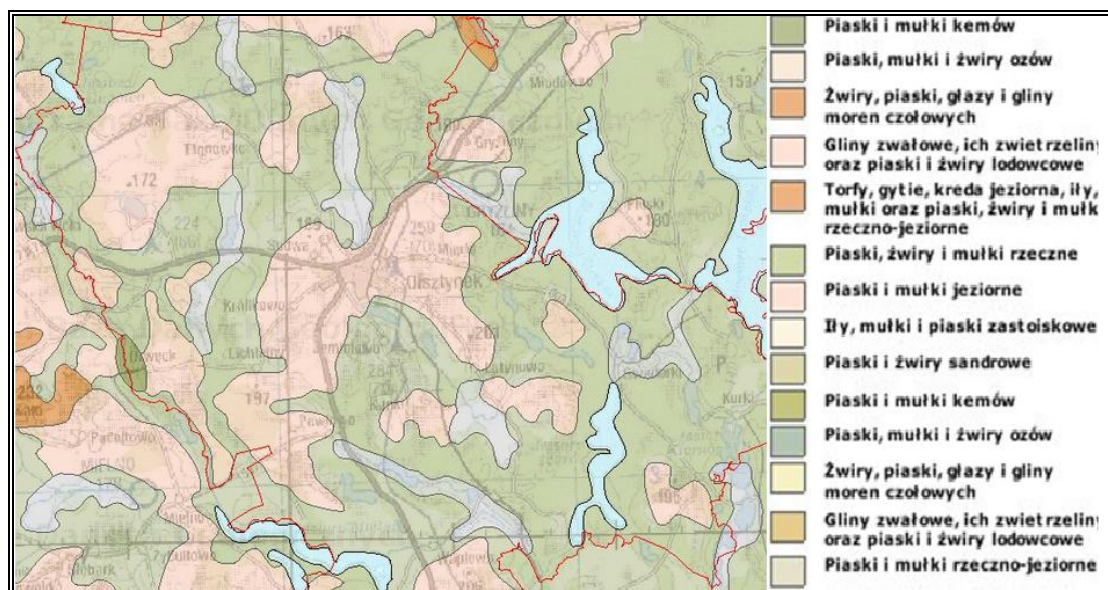
Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

Na terenie Gminy Olsztynek dominują gliny zwałowe, przewarstwione piaszczystymi osadami wodnolodowcowymi. Podłoże czwartorzędowe Gminy stanowią głównie ropy i mułki.

Według Centralnej Bazy Danych Geologicznych na terenie Gminy Olsztynek dominują piaski i mułki kemów, piaski i mułki jeziorne oraz żwiry, piaski, glazy i gliny moren czołowych. Ich rozmieszczenie zostało przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 11. Położenie geologiczne Gminy Olsztynek

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

OBSZARY GÓRNICZE

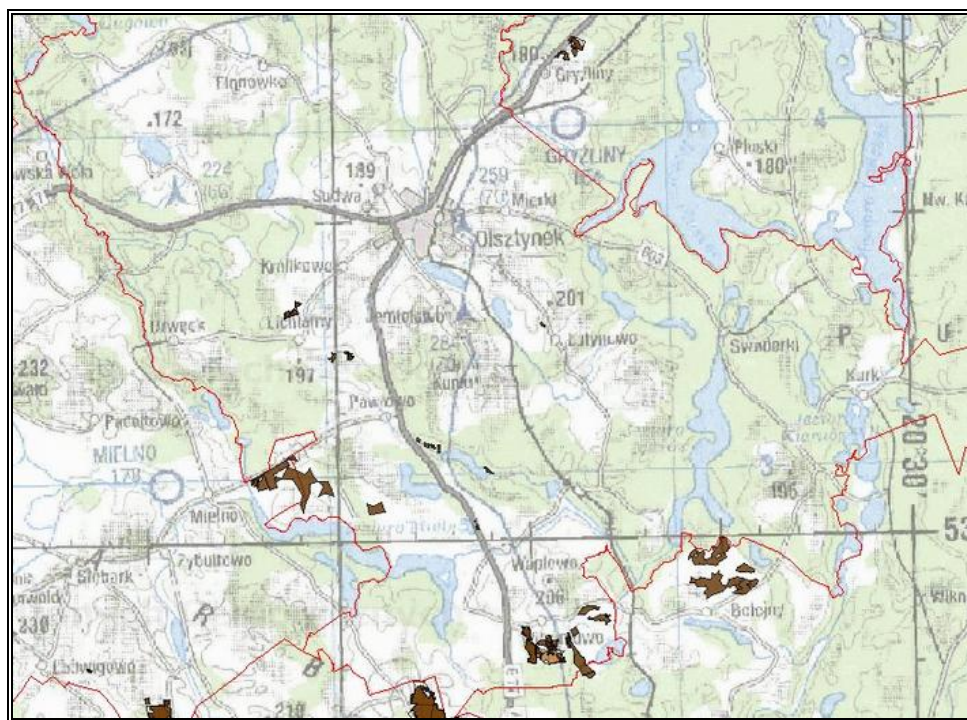
Na terenie Gminy Olsztynek są eksploatowane złoża kruszyw naturalnych (złoża piasków i żwirów) w miejscowościach Lichtajny oraz Witramowo:

- Lichtajny*: złożo zawierające piasek ze żwirem - eksploatowane o zasobach geologicznych 183 tys. ton i wydobywaniu 5 tys. ton,
- Lichtajny I: złożo eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 169 tys. ton i wydobywaniu 10 tys. ton,

- Witramowo*: złoże zawierające piasek ze żwirem - zagospodarowane, eksploatowane okresowo o zasobach geologicznych bilansowych 1 286 tys. ton, przemysłowych 3 813 tys. ton,
- Witramowo I: złoże eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 866 tys. ton, przemysłowych 866 tys. ton., wydobyć 68 tys. ton,
- Witramowo II: złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo o zasobach geologicznych bilansowych 194 tys. ton,
- Witramowo III: złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo oraz o zasobach geologicznych bilansowych 745 tys. ton.

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku oraz Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2015 r., PIG-PIB Warszawa

Rysunek 12. Tereny i obszary górnicze oraz złoża na terenie Gminy Olsztynek

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

OSUWISKA

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z danymi uzyskanymi ze strony Starostwa Powiatowego w Olsztynie, na terenie Gminy Olsztynek zostało zarejestrowane osuwisko w 2004 roku w miejscowości Warlity Małe.

Źródło: <http://geozagrozenia.pgi.gov.pl>, <http://bip.powiat-olszynski.pl>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
występowanie złóż kruszyw naturalnych.	- słabo rozwinięta technologia eksploatacji złóż kruszyw naturalnych, - brak złóż kopalin o znaczeniu ponadlokalnym i ponadregionalnym, - występowanie osuwisk.
Szanse	Zagrożenia
rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych.	- presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin, - wyłączenie części terenów pod inwestycje.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

GLEBY

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał danej jednostki. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;

- Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ucięcie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

W Gminie Olsztynek dominują gleby łżejsze. Pod względem typologicznym najwięcej jest gleb brunatnych.

Gleby słabo urodzajne występują na znacznej powierzchni Gminy Olsztynek, co sprawia, że rolnictwo w Gminie nie jest zbyt dobrze rozwinięte. Najlepsze pod względem rolniczym gleby znajdują się w rejonie Platyny i Warlity Małe, Elgnówka, Maniek, Gaju, Mierek, Sudwy i Sitna. Są one wytworzone z piasków gliniastych, które zalegają na glinie. Gleby, które charakteryzują się zasobnością w składniki pokarmowe i prawidłowe stosunki wodne występują w miejscowościach Platyny i Elgnówko. Gleby słabo urodzajne, wytworzone z piasku gliniastego lekkiego zalegającego na glinie występują prawie na całej rolniczej powierzchni Gminy.

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

WIOŚ nie prowadzi badań chemizmu gleb na terenie Gminy Olsztynek. Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 z późn. zm.).

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
korzystne położenie fizyczno-geograficzne Gminy,	- używanie sztucznych nawozów w związku z dobrze rozwiniętym rolnictwem; - brak stałego monitoringu jakości gleb.
Szanse	Zagrożenia
- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa; - popularyzacja rolnictwa ekologicznego.	- zagrożenie jakości gleb z uwagi na działalność rolniczą (degradacja biologiczna i chemiczna); - wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie; - postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Problem gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki w tym zakresie oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

W Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022 zostało wyznaczonych 5 regionów gospodarki odpadami:

- Region Północny,
- Region Centralny,
- Region Północno-Wschodni,
- Region Wschodni,
- Region Zachodni.

Gmina Olsztynek należy do Regionu Zachodniego.

Na terenie Gminy Olsztynek obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Olsztynek* przyjęty Uchwałą nr XLVI-430/2018 Rady Miejskiej w Olsztynku

z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztynek.

Regulamin określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy, w tym:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;
- rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
- wymagania dotyczące utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
- wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

W ramach dokumentu właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania co najmniej następujących frakcji powstających odpadów:

- papier,
- metal,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielomateriałowe,
- przeterminowane lekarstwa i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony,
- odpady ulegające biodegradacji, w tym również opakowania ulegające biodegradacji,
- odpady zielone.

Obecnie na obszarze Gminy nie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów ani składowisko odpadów. W 2012 roku została zakończona rekultywacja składowiska odpadów w Wilkowie.

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące masy zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku z terenu Gminy Olsztynek.

Tabela 25. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z terenu Gminy Olsztynek

2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem [t]					
3 534,60	3 021,90	2 901,49	3 067,67	3 343,05	3 083,87
Ogółem na 1 mieszkańca [kg]					
253,0	216,3	207,5	219,1	241,0	222,2
Z gospodarstw domowych [t]					
2 293,40	2 047,00	1 953,41	1 937,22	1 721,53	1 850,32

Źródło: Dane z GUS

Analizując powyższą tabelę, można zauważyć, że:

- masa odpadów zmieszanych zebranych ogółem z terenu Gminy Olsztynek w latach 2012-2017 zmniejszyła się o 12,75%,
- masa odpadów przypadających ogółem na 1 mieszkańca w analizowanych latach zmniejszyła się o 12,17%,
- masa odpadów zmieszanych zebranych z gospodarstw domowych na przestrzeni lat 2012-2017 zmniejszyła się o 19,32%.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane aktualne dane dotyczące masy wyrobów zawierających azbest unieszkodliwionych z Gminy Olsztynek na rok 2018, znajdujące się w bazie azbestowej.

Tabela 26. Masa wyrobów azbestowych (kg) unieszkodliwionych na terenie Gminy Olsztynek

zinwentaryzowane	
razem	2 676 345
osoby fizyczne	2 093 090
osoby prawne	583 255
unieszkodliwione	
razem	264 085
osoby fizyczne	69 280
osoby prawne	194 805
pozostałe do unieszkodliwienia	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

razem	2 412 26
osoby fizyczne	2 023 810
osoby prawne	388 450

Źródło: <https://bazaazbestowa.gov.pl>

Na terenie Gminy Olsztynek obowiązuje „Program usuwania azbestu z terenu Gminy Olsztynek”.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
• uporządkowany system gospodarki odpadami.	• pozostałe wyroby azbestowa do unieszkodliwienia na terenie Gminy.
Szanse	Zagrożenia
• ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej.	• rosnąca produkcja odpadów; • brak świadomości ekologicznej mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

3.2.9.1 Szata roślinna

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Gminy Olsztynek wg danych GUS na koniec 2017 roku wynosiła 20 459,65 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) Gminy wynosiła 53,5%.

Tabela 28. Lasy na terenie Gminy Olsztynek

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	20 459,65
lesistość w %	%	53,5
grunty leśne publiczne ogółem	ha	19 649,10
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	19 637,85
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	19 599,47
grunty leśne prywatne	ha	810,55
Powierzchnia lasów		
lasy ogółem	ha	19 858,87
lasy publiczne ogółem	ha	19 048,32
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	19 037,07
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	18 998,69

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017
lasy prywatne ogółem	ha	810,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lasy znajdujące się na terenie Gminy Olsztynek znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Olsztynek, Nadleśnictwa Jagielek, Nadleśnictwa Nowe Ramuki, Nadleśnictwa Nidzica, Nadleśnictwa Stare Jabłonki i Nadleśnictwa Jedwabno.

W Nadleśnictwie Olsztynek warunki sprzyjają rozwojowi bogatej flory, wśród której dominują gatunki borealne i środkowoeuropejskie. Wśród roślinności lasu znajdują się również cenne gatunki, które są objęte ochroną.

Udział siedlisk w powierzchni leśnej jest następujący:

- las świeży – 38,13%,
- las mieszany świeży 36,55%,
- bór mieszany świeży – 15,58%,
- pozostałe typy siedliskowe – 9,74%.

Gatunkami drzew, które tworzą drzewostany na terenie Nadleśnictwa Olsztynek (w tym na terenie Gminy Olsztynek) są: świerk, sosna pospolita, modrzew europejski, brzoza brodawkowata, buk zwyczajny, dąb szypułkowy, dąb czerwony, olsza czarna, jodła, klon pospolity, klon jawor, jesion wyniosły, grab zwyczajny, lipa drobnolistna, osika, olcha szara, wiąz pospolity, brzoza omszona, sosna wejmutka, daglezia zielona, jarząb pospolity, grochodrzew, wierzba biała, topola biała, topola czarna, kasztanowiec biały oraz cis pospolity. Gatunki występujące na obszarze Gminy są bardzo zróżnicowane. Wśród drzewostanów rosnących na terenie Nadleśnictwa występują:

- drzewostany z panującą sosną – 52,17%,
- drzewostany z panującą brzozą – 13,7%,
- drzewostany z panującym bukiem – 11,8%,
- drzewostany z panującym dębem – 9,6%,
- drzewostany z panującym świerkiem – 6,8%,
- drzewostany z panującą olchą – 3,5%.

Źródło: <http://www.olsztynek.olsztyn.lasy.gov.pl>

Nadleśnictwo Jagielek ma bardzo urozmaicony charakter typowy dla terenów morenowych. Głównym gatunkiem tu występującym jest sosna (88%), pozostałe mają niewielki udział w ogólnej jego powierzchni. Na terenie nadleśnictwa występuje również olsza, brzoza, świerk, buk, dąb, modrzew, grab i lipa.

Nadleśnictwo Nowe Ramuki posiada urozmaicony krajobraz, tworzony przez lasy o zwartym kompleksie. Występują tu liczne polodowcowe jeziora, tj. m.in. jeziora: Pluszne, Łańskie, Święte, Popłusz, Pawlik, Głęboć Duży, Głęboć Mały, Ustrych, Jełguń, Dłużek, Galik, Oczko, Kulka Duża, Kulka Mała. W okolicy znajduje się również mnóstwo małych, śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych. Do głównych typów siedlisk występujących na tym obszarze należy: bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży.

Na terenie nadleśnictwa Nidzica dominującym gatunkiem tworzącym drzewostan jest sosna (88%), kolejnymi gatunkami pod względem wielkości zajmowanej powierzchni jest: brzoza, świerk, dąb, olsza i pozostałe gatunki (osika, lipa, grab, modrzew, klon).

Obszar nadleśnictwa Stare Jabłonki należy do obszarów nizinnych, charakteryzującym się występowaniem terenów źródłiskowych i cieków o niewielkich przepływach oraz bogactwem jezior. Występujące tu główne siedliska lasów należą do lasu mieszanego świeżego oraz boru mieszanego świeżego. Najbardziej wartościowe drzewostany to sosna Taborska, zajmująca żyzne tereny i rosnąca w zmieszaniu z innymi gatunkami, najczęściej bukiem, dębem, grabem i świerkiem w drugim piętrze.

Na terenie nadleśnictwa Jedwabno głównym gatunkiem występującym w lasach jest sosna. Duże znaczenie jako gatunki lasotwórcze mają tu również dąb, olcha, brzoza, świerk i modrzew.

Gospodarka w lasach stanowiących własność Gminy Olsztynek o łącznej powierzchni 10,7652 ha prowadzona jest na podstawie Uproszczonego planu urządzania lasów opracowanego w 2017 r., który został zatwierdzony Zarządzeniem nr 54 Starosty Olsztyńskiego w dniu 19.10.2017 r.

W planie wskazano, że dopuszcza się w odnowieniach zastępowanie składu gatunkowego upraw innymi cennymi gatunkami rodzinnymi do 20% (zwłaszcza na korzyść gatunków liściastych o ile jest to uzasadnione dostosowaniem do siedliska i uwzględniania wymagania gatunku).

Ponadto na terenie Gminy Olsztynek funkcjonują sporządzone i zatwierdzone przez Starostę Olsztyńskiego (zarządzenie nr 10 Starosty Olsztyńskiego z dnia 22 lutego 2016 roku oraz zarządzenie nr 36 Starosty Olsztyńskiego z 30 maja 2016 roku) uproszczone plany urządzania lasów w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. W planach tych wskazano zasady gospodarowania drzewostanem. Wielkość użytkowania przedrębnego wynika z potrzeb hodowlanych. O rodzaju zabiegu, jego intensywności i kolejności wykonania decyduje gospodarz terenu w uzgodnieniu z nadzorującym nadleśnictwem. W niektórych drzewostanach ze względu na ich aktualny stan, zwarcie, wiek, zadrzewienie nie przewidziano wskazań gospodarczych, jednakże jeśli zaistnieje konieczność wykonania

jakichkolwiek zabiegów hodowlanych właścicieli lub zarządcy terenu jest do tego zobligowany, prowadzone są odpowiednie zabiegi hodowlane.

Realizacja planów jest ograniczona do czasu poza pełnią okresu lęgowego ptaków czyli od października do końca lutego, tak aby nie naruszać zakazów, wskazanych w art. 52 ust. 1 pkt 1-3, 7, 8 i 13 ustawy o ochronie przyrody.

W celu polepszenia sytuacji stanu sanitarnego lasów stosowane są zabiegi usuwania drzewek zarażonych grzybami, zabezpieczenia sadzonej (mechaniczne lub chemiczne), właściwego doboru składu gatunkowego upraw i właściwej pielęgnacji w późniejszym czasie.

Ponadto na terenie nadleśnictw prowadzone są działania prewencyjne i ochronne w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Na terenie Gminy Olsztynek w związku z występowaniem licznych obszarów chronionych, istnieje tutaj różnorodna roślinność, m.in.: grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie.

3.2.9.2 Świat zwierząt

Fauna nadleśnictwa Olsztynek jest bardzo bogata i interesująca. Wśród bezkręgowców na tym terenie dominują owady. Ichtyofauna reprezentowana jest m.in., przez: pstrąga, sandacza, sieję, sielawę, cietę, klenia, miętusa, piskorza, suma i węgorza. Występują tu również liczne ilości płazów i gadów. Dużą atrakcją regionu są ptaki, które występują na wodach. Spotkać można tu większość lęgowych perkozów, tj. dwuczuby, rdzawoszyi, perkozek. Łabędź niemy występuje praktycznie na wszystkich jeziorach znajdujących się w obrębie Nadleśnictwa i Gminy Olsztynek. Torfowiska, bagna, nadjeziorne moczary oraz śródleśne zabagnione łąki są ulubionym miejscem żurawia. Występują tu również gatunki zagrożone wyginięciem w skali globalnej, takie jak derkacz.

Źródło: <http://www.olsztynek.olsztyn.lasy.gov.pl/>

Na terenie nadleśnictwa Jagielek występują łosie, jelenie, sarny i dziki oraz szereg zwierzyny drobnej i ptactwa. Z gatunków chronionych występują tutaj takie gatunki jak: wydra, bóbr, wilk. Znajdują się tu strefy ochronne utworzone dla gatunków: bielk, bocian czarny, orlik krzykliwy.

Źródło: <http://www.jagielek.olsztyn.lasy.gov.pl/>

Podstawowymi gatunkami zwierząt na terenie nadleśnictwa Ramuki są jeleni, sarna i dzik. Występują również miejscowo populacja jelenia szlachetnego.

Źródło: http://www.nowe-ramuki.olsztyn.lasy.gov.pl

Na terenie nadleśnictwa Stare Jabłonki występują następujące gatunki zwierząt: łosie, wilki, jelenie, sarny, dziki, lisy, jenoty, borsuki, norki amerykańskie, tchórze, szopy pracz, zające oraz kuropatwy.

Źródło: <http://www.stare-jablonki.olsztyn.lasy.gov.pl>

Na terenie nadleśnictwa Jedwabno występują następujące gatunki fauny: jelen szlachetny, Daniel, sarna, dzik oraz zwierzyna drobna najczęściej reprezentowana przez: lisy, borsuki, jenoty, kuny leśne, norki amerykańskie, zające szaraki, słonki, dzikie kaczki. Na obszarze tym występują również łosie i wilki.

Źródło: <http://www.jedwabno.olsztyn.lasy.gov.pl/>

W nadleśnictwie Nidzica występują takie gatunki zwierząt jak: jelen europejski, sarna europejska, a także lisy, jenoty, borsuki, kuny leśne, kuny domowe, norki amerykańskie, zające szaraki. Znajdują się tu też gatunki fauny objętej ochroną gatunkową: bóbr europejski, Żuraw, bielik, wilk.

Źródło: <http://www.nidzica.olsztyn.lasy.gov.pl/>

Na terenie Gminy Olsztynek ze względu na występowanie obszarów Natura 2000 znajduje się wiele ciekawych i ważnych dla Europy gatunków ptaków, m.in.: lelek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, kania czarna, kania ruda, bielik, łabędź krzykliwy, kropiatka, zielonka, cietrzew, bocian czarny, rybołów, trzmielojad, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, zimorodek, nurogęś, krakwa, cyranka.

Oprócz przedstawicieli wielu różnych gatunków ptaków na terenie Obszarów Natura 2000 znajdujących się w Gminie Olsztynek można spotkać inne gatunki zwierząt, takie jak: bóbr europejski, różanka, głowacz białopłetwy, koza pospolita, łosoś atlantycki, wydra, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, piskorz, czerwoczyk nieparek, zalotka większa, trzepla zielona, skójką gruboskorupowa.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

3.2.9.3 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,

- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Gminy Olsztynek występują:

Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki – całkowita powierzchnia obszaru wynosi ok. 43 420,82 ha. Zlokalizowany jest w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Świątki, Jonkowo, **Olsztynek**, Stawiguda i Gietrzwałd.

Obowiązującym aktem prawnym dla tego obszaru jest Uchwała Nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki.

Na terenie Obszaru, zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą zakazuje się:

1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
8. Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody

w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art.122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.- prawo wodne – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy – obszar zlokalizowany jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Grunwald, Ostróda oraz w powiecie olsztyńskim na terenie **Gminy Olsztynek**. Jego całkowita powierzchnia wynosi ok. 8 045,90 ha. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Uchwała Nr XX/469/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy.

Zgodnie z ww. Uchwałą, na tym obszarze zakazuje się:

1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*;
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania , remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8. Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art.122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.- *prawo wodne* – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>

Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno – obszar o powierzchni ok. 10 498,0 ha, położony w powiecie olsztyńskim na terenie Gminy Olsztynek. Obowiązującym aktem prawnym tego obszaru jest Rozporządzenie nr 106 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno.

Zgodnie z ww. Rozporządzeniem, na tym obszarze zakazuje się:

1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.),
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka – po uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody na etapie wydawania koncesji na wydobywanie kopalin.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich – obszar o powierzchni ok. 29 941,7 ha zlokalizowany w powiecie olsztyńskim na terenie gmin Gietrzwałd i Olsztynek oraz w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Morąg, Miłomłyn, Łukta, Ostróda i miasta Ostróda. Obowiązującym aktem prawnym na tym terenie jest Rozporządzenie Nr 150 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Lasów Taborskich.

Zgodnie z ww. Rozporządzeniem, na obszarze zakazuje się:

1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.),
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
7. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
8. Lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej – obszar zlokalizowany jest w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Stawiguda, Purda i Olsztynek. Jego powierzchnia całkowita wynosi ok. 131 278,30 ha. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Uchwała Nr XXX/669/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 września 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.

Zgodnie z ww. Uchwałą, na obszarze tym zakazuje się:

1. Zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*;
3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
6. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
8. Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art.122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.- *prawo wodne* – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>

REZERWAT PRZYRODY

Ostoja bobrów na Rzece Pasłęce – rezerwat został utworzony w 1970 roku. Celem ochrony rezerwatu jest ochrona bobrów. W jego skład wchodzi rzeka Pasłęka, jezioro Isąg, Sarąg i Łęguty oraz tereny leśne zlokalizowane przy zbiornikach. Jego całkowita powierzchnia wynosi ok. 4 249,2 ha.

Na tym obszarze obowiązuje Zarządzenie nr 34 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 10 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”.

Zgodnie z ww. Zarządzeniem na terenie rezerwatu ustanowiono następujące zadania ochronne:

1. Wybudowanie przez właścicieli elektrowni wodnych przepławek dla ryb oraz modernizacja przepławek istniejących;
2. Utrzymanie stałego poziomu wody w okresie tarła ryb;
3. Wprowadzenie podwyższonych wymiarów ochronnych oraz ustalenia dziennych limitów połowów wędkarskich i limitów połowów gospodarczych;
4. Odłów tarlaków oraz prowadzenia zarybień;
5. Kontrola przez straż rybacką oraz członków PZW osób łowiących na terenie rezerwatu;
6. Zamontowanie deflektorów z kłód drewnianych w korycie Pasłęki oraz budowa dwóch tarlisk dla ryb litoofilnych;
7. Sadzenie drzew nad brzegiem rzek Gliwy i Pasłęki;
8. Odłów w pułapki żywołowne norek amerykańskich;
9. Usuwanie drzew zasiedlonych przez kornika drukarza oraz przypłaszczka granatka;
10. Usunięcie drzew o złym stanie sanitarnym;
11. Utrzymanie przejezdności drogi pożarowej;
12. Usuwanie gatunków lekkonasiennych oraz przerzedzenie nadmierne przegęszczonych partii młodnika;
13. Wykonywanie cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach młodszych i starszych klas wieku;
14. Ograniczenie prac utrzymaniowych do ręcznego usuwania zatorów.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Bagno Nadrowskie – rezerwat ten został utworzony w celu ochrony siedliska żółwia błotnego i wielu gatunków ptaków wodno-błotnych. Jego całkowita powierzchnia zajmuje ok. 58 ha, składa się głównie z gruntów podmokłych, bagiennych i torfowisk. Aktem prawnym obowiązującym na tym obszarze jest Zarządzenie nr 33 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 13 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Bagno Nadrowskie”.

Zgodnie z ww. Zarządzeniem na terenie rezerwatu obowiązują następujące zadania ochronne:

1. Coroczne jednokrotne koszenie z usunięciem biomasy poza granice rezerwatu z pozostawieniem niedokosów;

2. Usuwanie nalotów o podrostów drzew i krzewów co 2-3 lata. Powstałą podczas prac biomasę należy usunąć poza granice rezerwatu.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Rzeka Drwęca – rezerwat ten został utworzony w 1961 roku w celu ochrony środowiska wodnego i ryb (pstrąga, łososia, troci i certy). Obszar zajmuje ok. 1 344,387 ha. Rzeka Drwęca stanowi największy, prawobrzeżny dopływ Wisły. Jest typową rzeką niziną.

Na terenie tym obowiązuje Zarządzenie nr 48 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Rzeka Drwęca w granicach województwa warmińsko-mazurskiego.

Zgodnie z ww. Zarządzeniem na terenie rezerwatu obowiązują następujące zadania ochronne:

1. Ustalenie miejsc połowów węgorza przez użytkownika rybackiego;
2. Wprowadzenie ograniczeń czasowych w zakresie wykorzystania rybackich narzędzi połowowych;
3. Wprowadzenie limitów zezwoleń wędkarskich na jeziorze Drwęckim;
4. Określenie zasad amatorskiego połowu ryb na rzece Drwęcy;
5. Odłów tarlaków;
6. Zarybienia;
7. Niedopuszczenie do przegradzania rzeki urządzeniami uniemożliwiającymi rybnom swobodny przepływ;
8. Przeprowadzanie kontroli przez Straż Rybacką oraz użytkownika rybackiego osób łowiących na terenie rezerwatu;
9. Ograniczenie prac utrzymaniowych do ręcznego usuwania zatorów;
10. Biologiczna zabudowa 3 wyrw powstałych w skarpach prawego brzegu rzeki Grabiczek za pomocą materiałów pochodzenia naturalnego;
11. Biologiczna zabudowa skarpy na lewym brzegu rzeki Drwęcy za pomocą materiałów pochodzenia naturalnego.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

OBSZARY NATURA 2000

Obszar Natura 2000 Rzeka Pasłęka (PLH280006) – teren ten obejmuje system rzeczno-jeziorno-doliny rzeki Pasłęki wraz z jej niektórymi dopływami. Rzeka Pasłęka jest jedną z lepiej zachowanych rzek nizinnych, lokalnie z cechami rzek podgórskich. Krajobraz doliny jest bardzo zróżnicowany. Występują tu obszary leśne na przemian z obszarami bezleśnymi. Rzeka Pasłęka jest terenem o dużej wartości przyrodniczej ze względu na bogatą i zróżnicowaną szatę roślinną oraz faunę środowiska wodnego.

Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rzeki Pasłęki.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH280001) – na terenie województwa warmińsko-mazurskiego powierzchnia obszaru wynosi ok. 9 651,9 ha. Obejmuje on rzekę Drwęcę wraz z jej dopływami. Długość rzeki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynosi ok. 90,4 km. Dolina Drwęcy stanowi jedną z głównych osi ekologicznych kraju o znaczeniu europejskim. Kształt tej ostoji sprzyja zachowaniu tras migracji i rozprzestrzenianiu się wielu gatunków fauny i flory. Stanowi korytarz ekologiczny, który łączy Dolinę Wisły z Pojezierzem Mazurskim.

Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052) – w krajobrazie ostoji dominują równiny sandrowe, przecinane licznymi rynnymi fluwioglacjalnymi i morenami. Obszar w znacznej jego części pokryty jest lasem (głównie bory sosnowe) oraz wodami i siedliskami wilgotnymi (jeziora, bagna i torfowiska).

Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki (PLB280002) – obszar o randze europejskiej – ostoja ptasia. Występują tu cenione gatunki awifauny. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi ok. 20 669,9 ha.

Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007) – obszar ten obejmuje duży kompleks lasów Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej. Zróżnicowany krajobraz powstał podczas ostatniego zlodowacenia. Południową częścią obszaru jest piaszczysta równina

sandrowa, nachylona w kierunku południowym, której krajobraz urozmaicają rynny jezior oraz ostańcowe wzgórza morenowe. Lasy zajmują ok. 75% powierzchni obszaru.

Obowiązującym aktem tego obszaru jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>

Na ww. Obszarach Natura 2000 obowiązują przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zaplanowane w *Programie Ochrony Środowiska* zadania będą zgodne z ww. Zarządzeniami Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska. Uwzględniają one określone istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony. Ponadto wspomagają realizację celi działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony oraz są spójne z działaniami ochronnymi, szczególnie w zakresie działań prowadzonych przez właścicieli i użytkowników gruntów.

Tabela 29. Działania ochronne Obszar Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001, Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052, Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002, Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
Obszar Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006					
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (Ranunculion fluitantis)	Uregulowanie zasad użytkowania wędkarskiego. Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej poprzez wprowadzenie do regulaminu połowów wędkarskich zapisów: 1. Nakazujących wypuszczanie złowionych ryb litofilnych, 2. Wprowadzających limity połowów wędkarskich: - Do 10 osób na dobę w obwodzie rybackim Pasłęka nr 6, - Do 30 osób na dobę w obwodzie rybackim Pasłęka nr 8, - Do 4 osób na dobę w obwodzie rybackim Pasłęka nr 4.	Rzeka Pasłęka z dopływami w granicach obszaru Natura 2000	Uprawniony do rybactwa na podstawie porozumienia zawartego z RDOŚ Olsztyn.	F02.03 Wędkarstwo E03 Odpady, ścieki G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze – głównie turystyka kajakowa H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych J02.05.02 Modyfikowanie prądów rzecznych J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże – ogólnie K01.02 Zamulenie	Brak zagrożeń
	Ograniczenie spływów kajakowych. Zapobieganie penetracji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zwierząt i ich przekształceń polegających m.in. na usuwaniu z rzeki powalonych drzew stanowiących przeszkody dla kajaków poprzez wyłączenie ze spływów odcinków Pełnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływy tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn z uwagi	Rzeka Pasłęka w granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000.	K02.03 Eutrofizacja (naturalna) I01 Obce gatunki inwazyjne – Aster nowobelgiski (wirginijski) Aster novi-belgii, czeremcha amerykańska Prunus serotina, nowioł kanadyjska Solidago canadensis, niecierpek gruczołowaty Impatiens glandulifera, kolczurka klapowana Echinocystis lobata, słonecznik bulwiasty (topinambur) Helianthus tuberosus, niecierpek drobnokwiatowy Impatiens	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
				parviflora	
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	Kontynuacja ochrony biernej. Dopuszczalne usuwanie złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa ruchu drogowego.	W granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Właściwy miejscowo nadleśniczy	B02.02 Stosowanie zrębów zupełnych B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, niewymienione powyżej – wprowadzanie gatunków obcych dla grądów	
91D0 Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Kontynuacja ochrony biernej. Dopuszczalne usuwanie złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa ruchu drogowego.	W granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Właściwy miejscowo nadleśniczy	J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych – Zmiana stosunków wodnych, przesuszenie siedliska	I02 Problematiczne gatunki rodzime – Wnikanie gatunków obcych dla siedliska (tj. śmiełek darniowy Deschampsia caespitosa), zwiększony udział w runie borówki czarnej Vaccinium myrtillus
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe	Kontynuacja ochrony biernej. Dopuszczalne usuwanie złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa ruchu drogowego.	W granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Właściwy miejscowo nadleśniczy	K04.03 Zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów – zamieranie jesionu	B02.04 Usuwanie martwych i obumierających drzew I01 Obce gatunki inwazyjne – wnikanie gatunków inwazyjnych G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze – Rozwój turystyki, nadmierna penetracja i zaśmiecanie.
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)	Kontynuacja ochrony biernej. Dopuszczalne usuwanie złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa ruchu drogowego.	W granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	Właściwy miejscowo nadleśniczy	K04.03 Zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów – zamieranie jesionu	B02.04 Usuwanie martwych i obumierających drzew I01 Obce gatunki inwazyjne – wnikanie gatunków inwazyjnych G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze – Rozwój

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
					turystyki, nadmierna penetracja i zaśmiecanie.
1032 Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych
1037 Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych
1042 Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	U Nieznane zagrożenie lub nacisk – niewystarczająca wiedza o przedmiocie ochrony (ryzyko popełnienia błędu w jego ochronie)	F02.03 Wędkarstwo H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) J02.01 Zasypanywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie) K01.03 Wyschnięcie K02.03 Eutrofizacja (naturalna)
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu.	Cały obszar Natura 2000 – wilgotne łąki torfowiska niskie i środowiska okrajkowe w dolinie rzeki Pasłęki i jej dopływów	RDOŚ Olsztyn	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja – zarastanie stanowisk gatunków	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja A03.03 Zaniechanie/brak koszenia B01 Zalesianie terenów otwartych
1145 Piskorz Misgurnus fossilis	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	X Brak zagrożeń i nacisków, gatunek znajduje się we właściwym stanie ochrony	
1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	X Brak zagrożeń i nacisków – większość siedlisk gatunku znajduje się we właściwym stanie	E01 Tereny zurbanizowane, tereny

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
	monitoringu			ochrony	zamieszkane E03 Odpady, ścieki F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F02.03 Wędkarstwo H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie K01.03 Wyschnięcie K02.03 Eutrofizacja (naturalna)
1188 Kumak nizinny Bombina bombina	Inwentaryzacja stanowisk i ocena stanu ochrony gatunku zgodnie z metodyką PMS GIOŚ. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	K01.03 Wyschnięcie K02.03 Eutrofizacja (naturalna)	E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane E03 Odpady, ścieki F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F02.03 Wędkarstwo H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie K01.03 Wyschnięcie K02.03 Eutrofizacja
Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001					
1355 Wydra Lutra lutra	Ograniczenie istniejących czynników pogarszających stan siedliska i populacji. Kontynuacja i dążenie do wzmożenia działań:	Obszar Natura 2000	Straż rybacka, użytkownik rybacki, Polski Związek Łowiecki	-	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
	- Mających na celu ograniczenie wpływu kłusownictwa na zasoby pokarmowe wydry (w ramach posiadanych kompetencji i prowadzonych działań) przez wzmocnienie kontroli obszaru; - Mających na celu ograniczenie populacji gatunków obcych, w szczególności norki amerykańskiej oraz jenota, poprzez dalszą skuteczną eliminację w ramach realizowanej gospodarki łowieckiej.				
1106 Łosoś atlantycki <i>Salmo salar</i>	Kontynuacja prowadzonych zarybień gatunkiem.	Rzeki w obszarze Natura 2000	Użytkownik rybacki w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy lub Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gdańsku	-	-
1149 Koza <i>Cobitis taenia</i> 1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> 5339 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Rozpoznanie stanu obszarów, na których możliwe jest podjęcie działań ukierunkowanych na rekultywację środowiska rzecznoego poprzez działania ochrony czynnej poprawiającej parametry stanu siedlisk ryb (parametry hydromorfologiczne określane zgodnie z obowiązującą metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska) oraz wdrożenie koniecznych działań na podstawie przeprowadzonego rozpoznania	Rzeki w obszarze Natura 2000	Użytkownik rybacki w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy lub Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gdańsku	-	-
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników <i>Ranuncion fluitantis</i>	Regulacja ruchu turystycznego poprzez wyznaczenie szlaku lub szlaków turystycznych kajakowych na rzece Drwęcy (z możliwością uwzględnienia jej dopływów) na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Konieczne jest	Obsza Natura 200	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie	-	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
	oznaczenie szlaków turystycznych kajakowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego oraz stworzenie małej infrastruktury (śmietniki, ławki, pola namiotowe), zapewniającej funkcjonowanie miejsc postojowych, wyznaczonych w ramach szlaków. Powyższe jest ponadto zgodne z wymogami art. 15 ustawy o ochronie przyrody w zakresie rezerwatu przyrody. 2. Zwracanie się do właściwego miejscowego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o - udostępnienie danych Państwowego Monitoringu Środowiska dla wód w zlewni rzeki Drwęcy oraz gromadzenie tych danych				
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Zachowanie korzystnych (niepogorszonych) warunków siedliskowych i zasobów pokarmowych bobra europejskiego na terenach leśnych poprzez utrzymanie istniejących obszarów zalesionych, a także związanych z nim dogodnych warunków siedliskowych i zasobności bazy pokarmowej dla bobra. Ochrona zachowawcza niewymagająca podejmowania odrębnych działań z zakresu ochrony czynnej. Korzystny wpływ na zachowanie warunków siedliskowych dla bobra będą miały przewidziane wskazania w zakresie gospodarki leśnej w siedliskach łąkowych i łęgowych.	Obszar Natura 2000	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.	-	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
6430 Ziołorośla górskie (Adenostylon alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	Ocena stanu zagrożenia siedliska w obszarze: weryfikacja i ocena stanu zachowania płatów siedliska w obszarze wraz ze wskazaniem zagrożeń i możliwości realizacji zabiegów ochronnych.	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie	-	-
6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	Uzupełnienie i uszczegółowienie stanu wiedzy na temat występowania siedliska i jego stanu w granicach całego obszaru.	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie	-	-
Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052					
3140 Twardowodne oligo-i mezo-troficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic (Charcteria spp.)	Detekcja źródeł zanieczyszczenia wody. Analiza hydrologiczna i hydrogeologiczna obszarów zlewni, w tym analiza stanu fizykochemicznego wód. Opracowanie metod poprawy stan wód. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu.	Wszystkie płaty siedliska w obszarze Natura 2000	RDOŚ w Olsztynie	F02.01.02 Połowy siecią (niszczenie roślinność zanurzonej i uaktywnienie osadów dennych podczas prowadzenia odłowów metodą ciągnioną)	F02.03 Wędkarstwo (niszczenie roślinności szuwarowej i zanurzonej przez wędkarzy oraz nadmierna eutrofizacja przez wprowadzanie do jezior zanęt)
	Systematyczny przegląd wszystkich jezior i jeziorek w obszarze z terenowym rozpoznaniem parametrów fizykochemicznych oraz roślinności wodnej i podwodnej, w celu weryfikacji zakwalifikowania poszczególnych akwenów	Wszystkie jeziora i jeziorka obszaru Natura 2000	RDOŚ w Olsztynie		
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion	Modyfikacja zasad gospodarki leśnej poprzez pozostawianie bez użytkowania pasa drzewostanu o szerokości 30 m od granicy siedliska, liczonego na gruncie mineralnym otaczającym jezioro od krawędzi utworów hydrogenicznych w misie jeziornej Detekcja źródeł zanieczyszczenia wody. Analiza hydrologiczna i hydrogeologiczna obszarów zlewni, w tym analiza stanu fizykochemicznego wód. Opracowanie metod poprawy stanu wód. Wyznaczenie stanowisk do monitoringu.	Wszystkie płaty siedliska	Właściwe terytorialnie Nadleśnictwo, RDOŚ w Olsztynie	F02.01.02 Połowy siecią F02.03 Wędkarstwo	G01.08 Inne rodzaje sporty i aktywnego wypoczynku

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Modyfikacja zasad gospodarki leśnej poprzez pozostawianie bez użytkowania pasa drzewostanu o szerokości 30 m od granicy siedliska, liczonego na gruncie mineralnym otaczającym jezioro od krawędzi utworów hydrogenicznych w misie jeziornej	Wszystkie płaty siedliska	Właściwe terytorialnie Nadleśnictwo	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja F02.03 Wędkarstwo G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze I02 Problematiczne gatunki rodzime K01.02 Zamulenie K02.02 Nagromadzenie materii organicznej K02.03 Eutrofizacja
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranuncion fluitantis</i>	Poszukiwanie i skartowanie płatów siedliska w obszarze. Dokonanie oceny stanu ochrony i oceny zagrożeń. Zaplanowanie działań ochronnych i monitoringu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Olsztynie	F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, łąkowych, morskich i słonawych)	E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych I01 Obce gatunki inwazyjne J02.03.02 Regulowanie koryt rzecznych J02.05.02 Modyfikowanie prądów rzecznych K02.03 Eutrofizacja
6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Poszukiwanie i skartowanie płatów siedliska w obszarze. Dokonanie oceny stanu ochrony i analizy zagrożeń. Zaplanowanie działań ochronnych i monitoringu.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Olsztynie	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej E01.03 Zabudowa rozproszona 03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/ obiektów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
					rekreacyjnych G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze I02 Problematiczne gatunki rodzime K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K02.02 Nagromadzenie materii organicznej K02.04 Zakwaszenie
Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002					
A072 Trzmielojad A081 Błotniak stawowy A051 Krakwa A055 Cyranka A089 Orlik krzykliwy	Przywracanie użytkowania rolniczego odłogowanych terenów (wykaszenie, wypas) poprzez promocję działań rolnośrodowiskowych (fakultatywne).	Cały obszar Natura 2000	Właściciele lub posiadacze obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa	Brak
A229 Zimorodek A070 Nurogęś	Zapobiegnięcie skutkowi w postaci penetracji siedlisk lęgowych i ich przekształceń polegających m.in. na usuwaniu z rzeki powalonych drzew stanowiących przeszkody dla kajaków poprzez wyłączenie ze spływów odcinków Pełnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływy tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn z uwagi na ochronę rezerwatową.	Rzeka Pasłęka w granicach rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”	RDOŚ Olsztyn	H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne	Brak
A089 Orlik krzykliwy	Edukacja i promocja dobrych praktyk przyjaznych ochronie orlika krzykliwego poprzez wydawanie folderów, ulotek, organizowanie spotkań edukacyjnych.	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn na podstawie porozumienia z Nadleśnictwami	Brak	C03.03 Produkcja energii wiatrowej
A072 Trzmielojad A073 Kania czarna A074 Kania ruda A081 Błotniak stawowy	Wyznaczenie wektorowe granic śródpolnych nieużytków, stanowiących ostoje bioróżnorodności położonych wśród monokultur. Aktualizacja lokalizacji stref wokół	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ Olsztyn	G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	Brak

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

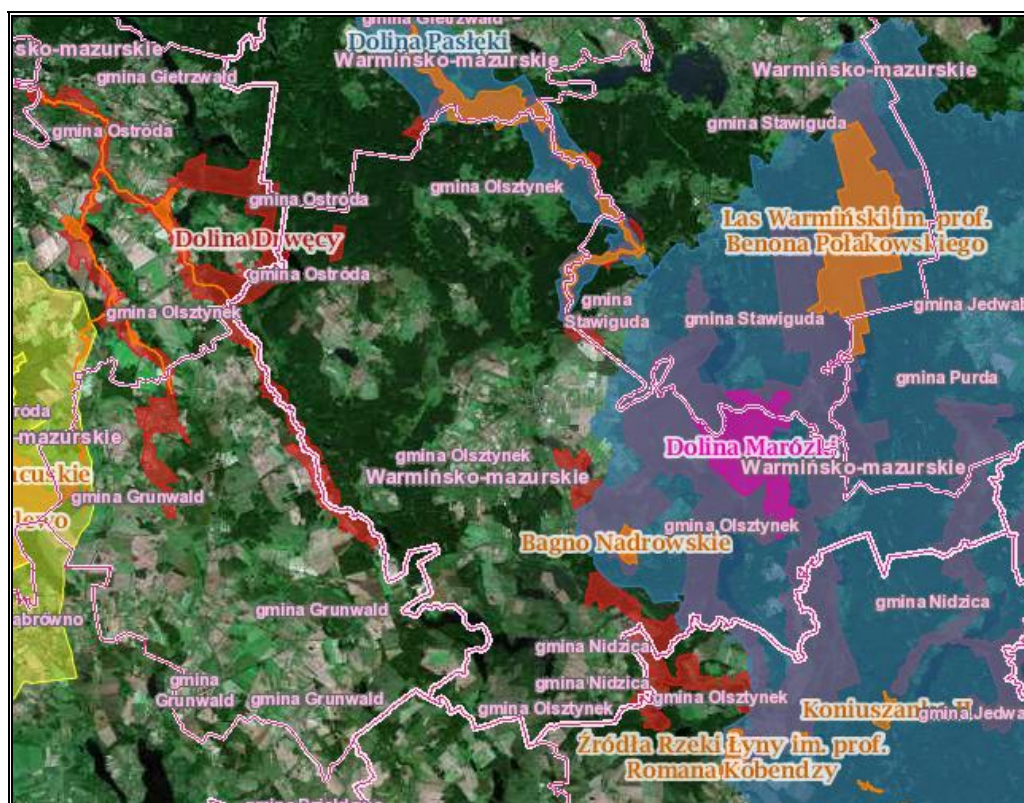
Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
A089 Orlik krzykliwy	gniazd objętych ochroną strefową, powiązana z pracami nad nowymi planami urządzania lasu dla nadleśnictw.				
Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007					
A030 Bocian czarny A094 Rybołów	W przypadku zniszczenia gniazda z przyczyn naturalnych – budowa platformy gniazdowej	Cały obszar Natura 2000	RDOŚ w Olsztynie we współpracy z nadleśnictwami	F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych F02.03 Wędkarstwo F04.02 Zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp. F05.04 Kłusownictwo G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K03.04 Drapieżnictwo B02.02 Wycinka lasu G01.01.01 Motorowe sporty wodne K03.01 Konkurencja	B01 Zalesianie terenów otwartych D02.01 Linie elektryczne i telefoniczne G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji E01.04 Inne typy zabudowy G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych H01.03 Inne zanieczyszczenia wód powierzchniowych ze źródeł punktowych L10 Inne naturalne katastrofy
A038 Łabędź krzykliwy A119 Kropiatka A120 Zielonka A409 Cietrzew	We wszystkich obwodach łowieckich w zasięgu obszaru Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej redukcja populacji lisa, kuny leśnej, kuny domowej	Cały obszar Natura 2000	Zarządcy obwodów łowieckich na podstawie porozumienia z RDOŚ w Olsztynie	F02.03 Wędkarstwo F05.04 Kłusownictwo K03.04 Drapieżnictwo I01 Obce gatunki inwazyjne J01.01 Wypalanie J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje, osuszanie J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K02.01 Zmiana składu	D02.01 Linie elektryczne i telefoniczne G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji A02.01 Intensyfikacja rolnictwa A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja J01.01 Wypalanie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	Zagrożenie	
				istniejące	potencjalne
				gatunkowego (sukcesja) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	
A073 Kania czarna A074 Kania ruda A075 Bielik	Wprowadzenie lub utrzymanie ograniczenia, w drodze uchwały rady powiatu, używania jednostek pływających o napędzie spalinowym – z wyjątkiem wykonującym usprawnienia właścicielskie w stosunku do wód oraz jednostek działających na ich zlecenie	Wprowadzenie ograniczenia na jeziorach w gminie Olsztynek: Staw, Niskie, Wysokie	Starostwo Powiatowe w Olsztynie, RDOŚ w Olsztynie	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa B02.02 Wycinka lasu F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych G01.01.01 Motorowe sporty wodne G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne G01.02 Turystyka piesza, jazda konna na pojazdach niezmotoryzowanych E01.03 Zabudowa rozproszona E01.04 Inne typy zabudowy J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	A03.03 zaniechanie/brak koszenia B01 Zalesianie terenów otwartych D02.01 Linie elektryczne i telefoniczne G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji K03.04 Drapieżnictwo G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne G01.01.01 Motorowe sporty wodne
A238 Dzięcioł średni	Modyfikacja zasad gospodarki leśnej w zakresie zachowania siedlisk grądowych	Nadleśnictwo Olsztynek, obr. Olsztynek oddz. 242A	Nadleśnictwo Olsztynek	B02.02 Wycinka lasu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	B07 Inne rodzaje praktyk
A224 Lelek A236 Dzięcioł czarny	Kontynuowanie dotychczasowych kierunków gospodarki leśnej w miejscach występowania gatunków	Grunty nadleśnictw położone w zasięgu obszaru Natura 2000	Nadleśnictwo Olsztynek	K03.04 Drapieżnictwo B02.02 Wycinka lasu	B07 Inne rodzaje praktyk B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych

Źródło: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Obszar Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001, Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052, Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002, Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007

Rysunek 13. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Olsztynek

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

POMNIKI PRZYRODY

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Pomniki zlokalizowane na terenie Gminy Olsztynek prezentuje poniższa tabela.

Tabela 30. Pomniki przyrody na terenie Gminy Olsztynek

L.p.	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu i pozostałych aktów prawnych
1	Jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 11 lutego 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
2	Jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 43 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 10 kwietnia 1992 r. w sprawie uznania obiektów i obszarów podlegających ochronie za pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne
3	Jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr V-52/94 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29 listopada 1994 r. w sprawie uznania za Pomnik Przyrody
4	Jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr V-52/94 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29

L.p.	Typ pomnika	Rodzaj twor	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu i pozostałych aktów prawnych
			listopada 1994 r. w sprawie uznania za Pomnik Przyrody
5	Wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 278 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 7 listopada 1996 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody
6	Wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 268 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz uchylecia ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody
7	Jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 268 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz uchylecia ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody
8	Jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 268 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz uchylecia ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody
9	Wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 września 2004 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody
10	Jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 15 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na terenie Polski zostały wyznaczone dwa, główne międzynarodowe korytarze ekologiczne:

- Korytarz Północny (KPn) łączący Puszczę Augustowską na północnym wschodzie Polski (granica z Litwą) z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym na północnym zachodzie (granica z Niemcami),
- Korytarz Północno-Centralny (KPnC) łączący Puszczę Białowieską na wschodzie (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami).

Na terenie Gminy Olsztynek funkcjonują korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym:

- Dolina rzeki Łyny,
- Dolina rzeki Drwęcy,
- Dolina rzeki Pasłęki.

Oraz o znaczeniu lokalnym:

- Dolina Marózki.

W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest aby przy drogach znajdowały się znaki informujące, o tym że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepianiem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt;
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt;
- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.

Źródło: <http://korytarze.pl/>

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.

Źródło: <http://poznajnature.pl/>

Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji na terenie Gminy nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populację siedlisk i gatunków. Uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań, jednakże podczas ich trwania zostaną zapewniono odpowiednie działania ochronne, a prowadzone prace będą zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań,

prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków). W przypadku planowania inwestycji na obszarze Gminy, gdzie znajdują się obszary chronione uwzględnione zostało ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

Wobec powyższego nie stwierdza się wystąpienia podczas realizacji zadań istotnych problemów oddziałujących na występujące na tym terenie formy ochrony przyrody. W efekcie zapisy Programu zapewniają ochronę tutejszym siedliskom i gatunkom flory i fauny, pozwalają na ich zachowanie, a nawet wzbogacenie, tym samym przyczyniając się do spełniania założeń wyznaczonych w odpowiednich aktach dla obszarów cennych przyrodniczo, stanowiąc ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji zadania z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie Gminy oraz zachowanie i wzbogacenie walorów obszarów chronionych. W związku z tym, realizacji Programu nie będzie prowadzić do pogorszenia elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody.

— Oddziaływania planowanych inwestycji na Obszary Chronionego Krajobrazu

Wstępne analizy nie wykazały negatywnego oddziaływania zadań na występujące tutaj gatunki roślin i zwierząt. Wobec powyższego inwestycje nie będą miały niekorzystnego wpływu na Obszary Chronionego Krajobrazu.

— Oddziaływania planowanych inwestycji na terenie Rezerwatu Przyrody

Analiza wstępna nie wykazała zachwiania stanu ekosystemów na tym terenie, wobec powyższego inwestycje nie będą miały negatywnego wpływu na Rezerwat Przyrody.

— Oddziaływania planowanych inwestycji na Obszar Natura 2000

Przeprowadzona analiza nie wykazała negatywnego oddziaływania zadań na faunę i florę Obszarów Natura 2000.

— Oddziaływania planowanych inwestycji na pomniki przyrody

Negatywne oddziaływanie na pomniki przyrody nie powinno wystąpić w wyniku realizacji zaplanowanych inwestycji.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
• duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa; • zadowalający stan zdrowotny lasów; • występowanie obszarowych form ochrony przyrody, • wysoka atrakcyjność przyrodnicza.	• fragmentacja środowiska – bariery dla migracji organizmów.
Szanse	Zagrożenia
• regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości środowiska.	• niska świadomość ekologiczna mieszkańców; • nasilająca się presja turystyki na środowisko przyrodnicze, • zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego wpływające negatywnie na środowisko.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

— AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Gminy Olsztynek nie występują większe zakłady przemysłowe, w których prawdopodobne jest wystąpienie zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

— TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie w powiecie olsztyńskim oraz dla Gminy Olsztynek stanowić może również transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na terenie Gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Gminy, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

— INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie Gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z ogólnodostępnych informacji wynika, że na terenie Gminy Olsztynek w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
• brak zakładów na terenie Gminy stwarzających szczególne zagrożenie i ryzyko wystąpienia awarii, • regulacje prawne - wymagania dla zakładów i ich kontrola).	• małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii, • zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu.
Szanse	Zagrożenia
• edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, • postęp technologiczny, • możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie.	• możliwość wystąpienia zdarzeń losowych w zakładach pracy, • możliwość awarii podczas transportu przez Gminę substancji niebezpiecznych.

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez gospodarowanie gminną infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody przez wszystkich korzystających (zarówno na cele konsumpcyjne, jak i produkcyjne) systematycznie spada. To pozytywne zjawisko może wynikać zarówno z coraz wyższych jednostkowych cen wody, opomiarowania zużycia, jak i wzrostu świadomości mieszkańców co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców Gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Gminy. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- „zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy Gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony

środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego-koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”.

Źródło: „Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych”

Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Gminy Olsztynek. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz

efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W ostatnich latach nie odnotowano tego rodzaju zjawisk na terenie Gminy Olsztynek, jednak ich pojawienia się w przyszłości nie można wykluczyć. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Województwo warmińsko-mazurskie cechuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz znacząco lesistością i różnorodnością form morfologicznych w tym jezior. Jest to region o wybitnych walorach turystycznych i rekreacyjnych. Głównie działy gospodarki to turystyka, produkcja żywności, przemysł drzewny oraz produkcja maszyn. Koszty produkcji rolniczej są tu wyższe ze względu na warunki przyrodnicze, a dochodowość mniejsza niż w innych rejonach kraju. Warmińsko-mazurskie jest najrzadziej zaludnionym województwem w Polsce, przyrost naturalny maleje i coraz mniejszy jest udział osób w wieku przedprodukcyjnym.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych:

- uwzględnianie zmienionych warunków klimatycznych (zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów) oraz ograniczeń wynikających z wdrożenia programu Natura 2000 w procesie projektowania i budowy kluczowej infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej,
- zabezpieczenie zwierząt hodowlanych, szczególnie bydła, przed występowaniem stresu cieplnego i stosowne dostosowanie budynków inwentarskich.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska*, problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Gminy Olsztynek prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia.

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców Gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii jest nieduży. Niski poziom świadomości społeczeństwa spowodowany jest przede wszystkim brakiem działań, których celem jest komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie efektywności energetycznej. W związku z tym, władze lokalne powinny podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii;
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków;
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego;
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy;
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej i jest definiowane jako *zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.*

Obszar Gminy Olsztynek nie należy do rejonów o wysokim ryzyku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Na terenie Gminy brak jest zakładów przemysłowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej. Ewentualne nadzwyczajne poważne zdarzenia mogą wystąpić podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych przez teren Gminy, niewłaściwym postępowaniem z odpadami niebezpiecznymi, magazynowaniem substancji niebezpiecznych oraz zagrożeniem pożarowym. W związku z powyższym, na terenie Gminy nadzwyczajne zagrożenia środowiska dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów;
- występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych

Państwowy Monitoring Środowiska realizowany jest na podstawie:

- wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Aktualny Program Monitoringu Środowiska obejmuje lata 2016 – 2020 i został opracowany przez Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz zatwierdzony w dniu 1 października 2015 roku. Obejmuje on monitoring następujących podsystemów: jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, przyrody, hałasu, pól elektromagnetycznych, promieniowania jonizującego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina Olsztynek współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie Gminy Olsztynek znajdują się Programie Państwowego Monitoringu Środowiska w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2016 – 2020. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie Gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Olsztynie i siedzibie Inspektoratu.

4. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU „EUROPA 2020”

Strategia UE została przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe).
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY DO 2020 R.

Pakiet ten został przyjęty przez Parlament Europejski 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja Kpgo 2014). Dokument o charakterze strategicznym wyznacza kierunki działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytworzeniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Znaczna część dokumentu poświęcona jest gospodarce odpadami komunalnymi, która bezpośrednio dotyczy działalności jednostek samorządu terytorialnego

szczebla gminnego. Efektem wdrożenia Kpgo 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

- 1) ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów);
- 2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- 3) dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;
- 4) osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- 5) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- 6) dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;
- 7) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Uwarunkowania płynące z *Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022* zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek*.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 został przyjęty Uchwałą Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. Dokument ten określa zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej”.

W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 utrzymane zostają następujące cele:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;

- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Realizacja *Programu* zakłada współpracę poprzez wykonywanie zadań wzajemnie się uzupełniających na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym). Te zadania będą finansowane zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

- 1) Zadania legislacyjne;
- 2) Działania edukacyjno-informacyjne obejmujące: działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizację krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich;
- 3) Zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest obejmujące: usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach;
- 4) Monitoring realizacji Programu w postaci elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- 5) Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest zgodny z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, gdyż uwzględnia w swoich zapisach i planach jego założenia.

KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

AKPOŚK 2017 zawiera wykaz aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Zakres rzeczowy planowanych przez aglomerację inwestycji obejmuje:

- budowę nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków komunalnych,
- modernizację oczyszczalni,
- rozbudowę oczyszczalni,
- rozbudowę i modernizację oczyszczalni,
- modernizację części osadowej w oczyszczalniach,
- likwidację oczyszczalni.

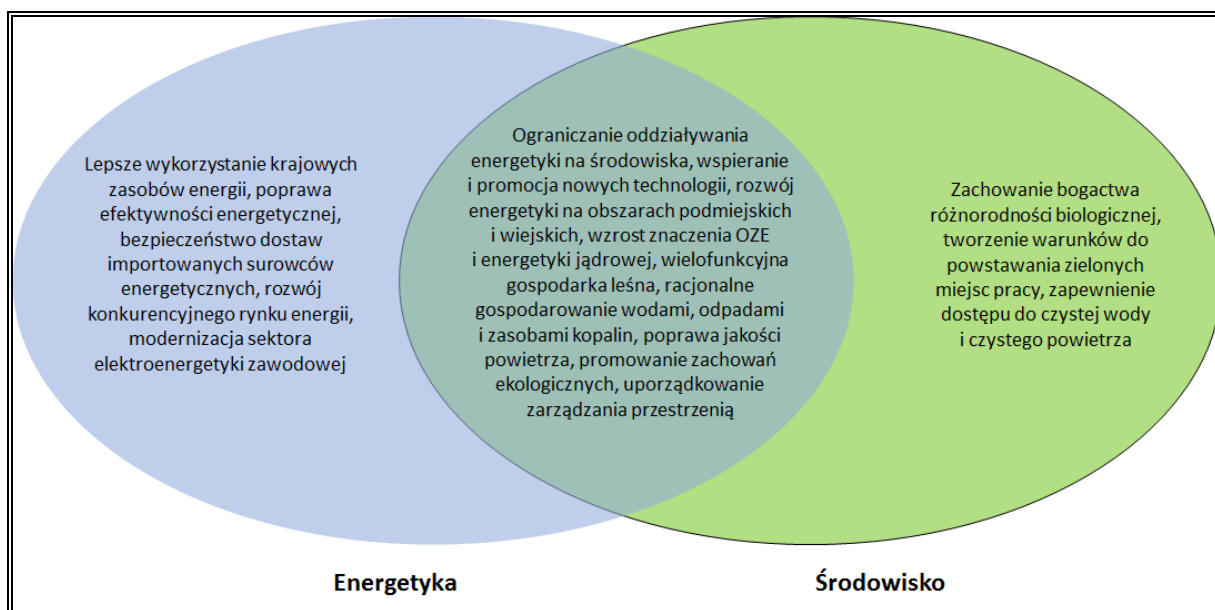
Gmina Olsztynek należy do aglomeracji Olsztynek. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest zgodny z Programem Ochrony Środowiska, ponieważ oba dokumenty mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego w zakresie oczyszczania ścieków, ich zrzutów oraz skutków jakie wywierają na otoczenie.

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko została przyjęta uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Strategia *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko* (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Celem dokumentu jest ułatwienie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony” wzrost.

Rysunek 14. Obszary synergii w BEiŚ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko- perspektywa do 2020 r.

Mimo że obszary energetyki i środowiska mają szereg punktów stycznych, to jednak część zagadnień jest charakterystyczna tylko dla jednego z nich. Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest *zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.*

Cel główny BEiŚ realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- 1.1 Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin
- 1.2 Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody
- 1.3 Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna
- 1.4 Uporządkowanie zarządzania przestrzenią

Cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- 2.1 Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii
- 2.2 Poprawa efektywności energetycznej
- 2.3 Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych
- 2.4 Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej
- 2.5 Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy
- 2.6 Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii
- 2.7 Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich

Cel 3: Poprawa stanu środowiska

- 3.1 Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki
- 3.2 Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne
- 3.3 Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki

3.4 Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych

3.5 Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy

Cele zawarte w BEiŚ są spójne z celami zawartymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek*. Niniejszy Program uwzględnia dobro środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym Gminy.

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013 poz. 121).

Strategia określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

W dokumencie, w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki wyznaczone zostały następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.

Cel strategiczny 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.

Cel strategiczny 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności i nauki.

Cel strategiczny 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

Cel strategiczny 5. Stworzenie Polski Cyfrowej.

Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.

Cel strategiczny 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

Cel strategiczny 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Cel strategiczny 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

W ramach celu „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska” w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, kierunkiem

interwencji jest zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Przedmiotowy *Program Ochrony Środowiska* wpisuje się zatem w cel strategiczny 7 *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju*, gdyż przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Olsztynek. Ponadto pośrednio założenia POŚ mają wpływ na realizację założeń celu strategicznego 8 i 9.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Głównym celem Strategii jest: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Dla jego realizacji wyznaczono trzy cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii oprócz działań dotyczących bezpośredniego wzrostu dochodów jest m.in. zapewnienie satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa. POŚ wpisuje się w realizację celu 2. Środowisko stanowi jeden z obszarów wpływających na osiągnięcie celów Strategii. Ponadto działania uwzględniono w POŚ wpisując się w obszary Transport, Energetyka, które również zostały uwzględnione jako obszary przyczyniające się do realizacji założeń Strategii.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym celem *Planu* „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w *Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* są spójne i wpisują się w cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026*. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument zawiera następujące cele szczegółowe oraz kierunki interwencji:

Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Kierunki interwencji:

- aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta,
- rozwój obszarów wiejskich,
- wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju,

Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Kierunki interwencji:

- zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, a w szczególności w **Cel szczegółowy III** - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji - zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także **Cel szczegółowy II** - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji - aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI „DYNAMICZNA POLSKA 2020”

Dokument stanowi załącznik do uchwały nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.

Wyznaczona w ww. Strategii wizja brzmi: Otwarta i ekspansywna gospodarka, oferująca nowe miejsca pracy, oparta na wzajemnym zaufaniu i kooperacji uczestników życia gospodarczego, stabilnie rosnąca dzięki innowacjom i wysokiej efektywności wykorzystania zasobów, która zapewni wzrost standardów życia społeczeństwa oraz konkurencyjność przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej do 2020 r.

Celem głównym jest wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.

Celami szczegółowymi są:

1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki;
2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy;
3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców;
4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest spójny ze Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki. Wpływa na realizację celów szczegółowych z zakresu dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki oraz wzrostu efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców, czym przyczynia się do osiągnięcia celu głównego Strategii oraz założonej wizji.

STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 ROKU (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 ROKU)

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 6 z dnia 22 stycznia 2013 r.

Misją wyznaczoną w dokumencie jest: *tworzenie w Polsce, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, optymalnych warunków dla przewozu osób i rzeczy, sprzyjających podniesieniu konkurencyjności gospodarczej kraju i poprawie jakości życia obywateli.*

Cele Strategii Rozwoju Transportu zostały wyznaczone w oparciu o przeprowadzoną diagnozę aktualnego stanu. Główny cel to: *zwiększenie dostępności transportowej, oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.*

Cel główny realizowany będzie przez dwa cele strategiczne:

1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego;
2. Stworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest zgodny ze Strategią Rozwoju Transportu do 2020 roku. Część zaplanowanych zadań w Programie wpływa na realizację wyznaczonego celu strategicznego 1 i jego celów szczegółowych: 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej oraz 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2012-2020

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 została przyjęta uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r.

Wizja obszarów wiejskich brzmi następująco: *Obszary wiejskie w 2020 r. będą atrakcyjnym miejscem pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej, które w sposób komplementarny przyczyniają się do wzrostu gospodarczego. Tereny te będą dostarczały dóbr publicznych i rynkowych z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń. Mieszkańcy obszarów wiejskich będą posiadać szeroki dostęp do wysokiej jakości edukacji, zatrudnienia, ochrony zdrowia, dóbr kultury i nauki, narzędzi społeczeństwa informacyjnego i niezbędnej infrastruktury technicznej. Obszary wiejskie zachowają swój unikalny charakter dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa.*

Celem ogólnym jest: *Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.*

W strategii wyznaczono również cele szczegółowe:

1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
2. **Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej**
3. **Bezpieczeństwo żywnościowe**
4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego
5. **Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich**

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek wpisuje się w cele szczegółowe 2, 3 i 5. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020.

STRATEGIA „SPRAWNE PAŃSTWO 2020”

Głównym celem strategii jest zwiększenie skuteczności i efektywności Państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Osiągnięcie tego celu realizowane będzie poprzez 7 celów szczegółowych i wyznaczonych kierunków interwencji.

Cele szczegółowe:

1. Otwarty rząd;
2. Zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa;
3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych;
4. Dobre prawo;
5. Efektywne świadczenie usług publicznych;
6. Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura;
7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Program Ochrony Środowiska jest spójny ze Strategią Sprawne Państwo 2020, gdyż wpisuje się pośrednio w realizację założeń celów: 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych, 5. Efektywne świadczenie usług publicznych, 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 2022

Głównym celem Strategii jest wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne, do których należą:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym;
2. Umocnienie zdolności państwa do obrony;
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa;
5. Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Na bezpieczeństwo ma wpływ degradacja środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, rosnące zapotrzebowanie na energię itp. Program Ochrony Środowiska reguluje prowadzoną politykę ochrony środowiska na danym terenie, wspierając zadania mające na celu ochronę i poprawę jego stanu. Program Ochrony Środowiska wpisuje się w realizację celu nr 3 Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego oraz cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010–2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Celem strategicznym polityki regionalnej do 2020 roku, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Wspomaganie wzrostu konkrecyjności regionów;
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałania procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia POŚ są spójne z założeniami celu 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów oraz celu 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych w zakresie działań dotyczących środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020

Strategia opiera się na rozwijaniu kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób oraz ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

W dokumencie wyznaczono 5 celów szczegółowych:

1. Wzrost zatrudnienia;
2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;

3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywność systemu opieki zdrowotnej;
5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

POŚ wpisuje się w realizację celu szczegółowego 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej. W jego ramach planowane jest kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności,

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO 2020

Sformułowana misja w Strategii wskazuje rozwijanie kapitału społecznego. Brzmi ona następująco: Tworzenie, utrzymywanie i doskonalenie warunków rozwoju kapitału społecznego w Polsce przez wspieranie działań na rzecz aktywności i kreatywności obywateli oraz ich współpracy dla dobra wspólnego.

Wobec powyższego celem głównym w Strategii jest: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno – gospodarczym Polski. Cel ten realizowany jest przez cztery cele szczegółowe, do których należą;

- Cel. 1 Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.
- Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.
- Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Założenia POŚ wpisują się w realizację celu szczegółowego 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego i planowane w jego ramach działania zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
 - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
 - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15;
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:

- racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;
- budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;
- zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
 - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych;
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
 - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
 - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
 - ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
 - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;
- w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
 - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;
- w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:

- ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
- ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- minimalizację składowania odpadów przez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce;
- zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż przyczynia się do realizacji zaplanowanych w nim kierunków działań.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności.

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Program Ochrony Środowiska wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. Jest więc spójny z Krajowym Programem Ochrony Powietrza do roku 2020 i wypełnia jego założenia.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko. Kwestie związane z przeciwdziałaniem powstawania odpadów zawarte w dokumencie są mocno powiązane ze zrealizowaniem najważniejszej Strategii rozwojowej Unii Europejskiej – Europa 2020.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą użycia technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię a także takiej, która pozwoli zużytkować surowce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz *umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii*,
- Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych,
- Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ cele podanych dokumentów pokrywają się.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Główny cel programu to: Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnie i społecznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest zgodny z osiami priorytetowymi Programu Operacyjnego Infrastruktury i Środowiska:

- Oś I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
- Oś II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- Oś IV-Infrastruktura drogowa dla miast.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek oraz Programu Operacyjnego Infrastruktury i Środowiska są ze sobą zgodne, ponieważ przyczyniają się do ochrony środowiska przyrodniczego.

PROGRAM OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2015-2020

Głównym celem Programu jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej

- Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej
- Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk
- Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi
- Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług
- Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych
- Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych
- Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek pokrywa się z Programem Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Planem Działań na lata 2015-2020.

PROGRAM WODNO –ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- Niepogarszanie stanu części wód
- Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polski prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie).
- Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek pokrywa się z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju.

PLANY GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZA WISŁY

Obszar dorzecza Wisły jest największym obszarem dorzecza w granicach Polski. Zajmuje wschodnią część kraju, jego powierzchnia wynosi 183 tys. km².

Główne sposoby użytkowania wód według Planu Gospodarowania Wodami na obszarach Dorzecza Wisły to:

- pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe,
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze,
- pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa,
- energetyka wodna,
- żegluga,
- rybactwo i wędkarstwo.

Celami Planów Gospodarowania Wodami jest:

- Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych,
- Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek uwzględniają założenia Planów Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzi. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

Cele zawarte w dokumencie:

- Wyeliminowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- Określenie warunków możliwego zagospodarowywania obszarów chronionych obwałowaniami,
- Ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- Ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności;
- Budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe;
- Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO 2014-2020

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 jest spójny z osiami priorytetowymi zawartymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020, które przedstawiono poniżej:

- Oś priorytetowa 4 - Efektywność energetyczna;
- Oś priorytetowa 5 - Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów;
- Oś priorytetowa 6 – Kultura i dziedzictwo;
- Oś priorytetowa 7 – Infrastruktura transportowa.

Założenia *Osi priorytetowej Efektywność energetyczna* to poprawa wytwarzania energii odnawialnej oraz wzrost udziału energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem. Zakłada się wzrost efektywności energetycznej budynków powodując spadek emisji gazów cieplarnianych. Oś priorytetowa 5 *Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów* skupia się na gospodarce odpadami, gospodarce wodnej oraz racjonalnym wykorzystaniu zasobów. Obejmuje także zapobieganie i zarządzanie ryzykiem katastrof ekologicznych i klęsk żywiołowych. Założenia *Osi Kultura i dziedzictwo* mają na celu wzrost zainteresowania odwiedzających miejscami należącymi do dziedzictwa kulturowego oraz stanowiących atrakcje turystyczne. W ramach *Osi Infrastruktura transportowa* działania ukierunkowane są na poprawę wewnętrznej dostępności transportowej województwa.

W związku z tym Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek realizuje wyznaczone cele w ramach uwzględnionych osi priorytetowych.

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2025

Cel główny strategii województwa brzmi: Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Wizja województwa jest: Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć.

Strategia zawiera cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności gospodarki;
2. Wzrost aktywności społecznej;
3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych;
4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju.

W strategii uwzględniono także 3 główne priorytety strategiczne:

1. Konkurencyjna gospodarka;
2. Otwarte społeczeństwo;
3. Nowoczesne sieci.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek jest spójny z Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego. Założeniem realizowanym przez Program Ochrony Środowiska jest np. „Nowoczesna infrastruktura rozwoju” przez co można rozumieć rozpowszechnianie odnawialnych źródeł energii poprzez budowę elektrowni słonecznych, wiatrowych oraz wodnych.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Plan województwa odnosi się do obszaru województwa warmińsko-mazurskiego w jego granicach administracyjnych. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest narzędziem do realizacji jednego z ważniejszych zadań samorządu województwa, jakim jest kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w województwie. W oparciu o ocenę przestrzennych uwarunkowań rozwoju formułuje on kierunki polityki przestrzennej oraz zasady organizacji przestrzennej na poziomie struktur regionalnych.

Plan województwa jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącym organy i jednostki samorządu województwa.

Cele główne to:

1. Dążenie w gospodarowaniu przestrzenią do uporządkowania i harmonii pomiędzy różnymi elementami i funkcjami tej przestrzeni dla ochrony ładu przestrzennego, jako niezbędnego wyznacznika równowagi rozwoju.
2. Podwyższenie konkurencyjności regionu, w szczególności poprzez podnoszenie innowacyjności i atrakcyjności jego głównych ośrodków miejskich.

3. Poprawa jakości wewnętrznej regionu poprzez promowanie integracji funkcjonalnej i tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, z wykorzystaniem potencjałów wewnętrznych.
4. Poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
5. Zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa.
6. Zwiększenie odporności przestrzeni województwa na zagrożenia naturalne i antropogeniczne oraz utratę bezpieczeństwa energetycznego, a także uwzględnianie w polityce przestrzennej regionu potrzeb obronnych państwa.

Zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – mazurskiego zostały uwzględnione w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2016-2022

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął „Plan gospodarki odpadami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022” Uchwałą nr XXIII/523/16 dnia 28 grudnia 2016 r.

Przyjęte cele główne w zakresie gospodarki odpadami:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności niebezpiecznych,
- ograniczenie marnotrawstwa żywności,
- ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska, poprzez działania na etapach wydobywania surowców, produkcji i konsumpcji,
- wysoki poziom selektywnego zbierania odpadów, głównie odpadów niebezpiecznych i odpadów przeznaczonych do recyklingu,
- wysoki poziom ponownego użycia produktów,
- wysoki udział odzysku, recyklingu,
- składowanie odpadów ograniczone do minimum, -
- remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym nielegalnych i nieczynnych składowisk odpadów,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z odpadami,
- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców województwa.

Plan Gospodarki Odpadami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022 jest zgodny z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek, ponieważ przedstawione dokumenty stanowią bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska oraz jego jakość m.in. poprzez ograniczenie szkodliwości odpadów dla środowiska, wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z odpadami oraz zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa. .

Program OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2020 R.

Program Ochrony Środowiska określa obszary, kierunki interwencji i zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców.

Cele Programu Ochrony Województwa Warmińsko – Mazurskiego to:

1. Ochrona obszarów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
2. Zapewnienie spójności przestrzeni przyrodniczej województwa;
3. Doskonalenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
4. Ograniczanie zagrożeń dla rodzimej przyrody;
5. Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie i na terenach zurbanizowanych;
6. Podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.

Cele te osiągnąć są poprzez podjęcie wskazanych w dokumencie kierunków interwencji oraz określonych dla nich zadań:

Założenia określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek są zgodne z założeniami Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska. Realizacja dokumentu wpłynie również na osiągnięcie zakładanych przez województwo warmińsko-mazurskie rezultatów w zakresie ochrony środowiska.

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY WARMIŃSKO-MAZURSKIEJ

Program Ochrony Powietrza opracowany został dla strefy warmińsko-mazurskiej w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania 24h oraz poziomu docelowego benzo(a)piranu o okresie uśredniania rok w powietrzu, w 2011 i 2012 r.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie. Program Ochrony Powietrza wpływa na poprawę jakości powietrza i zwraca uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie. Program

Ochrony Powietrza wyznacza zadania dla gmin, które uwzględniano także w założeniach realizacji programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek. W związku z tym programy są ze sobą spójne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU OLSZTYŃSKIEGO DO ROKU 2020

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Olsztyńskiego wyznacza następujące cele w poszczególnych obszarach interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm – osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM 10,
- Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu,
- Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,

2. Zagrożenie hałasem:

- Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu,
- Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas,

3. Pola elektromagnetyczne

- Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych,

4. Gospodarowanie wodami

- Zwiększenie retencji wodnej,
- Ograniczenie wodochłonności gospodarki,
- Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,

5. Gospodarka wodno-ściekowa

- Poprawa jakości wody powierzchniowej i podziemnej,

6. Zasoby ekologiczne:

- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin,
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,

7. Gleby:

- Dobra jakość gleb,
- Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych,

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania,
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko,

9. Zasoby przyrodnicze:

- Zachowanie różnorodności biologicznej,

10. Zagrożenie poważnymi awariami:

- Utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii,

11. Edukacja:

- Świadome ekologicznie społeczeństwo,

12. Monitoring środowiska:

- Zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Założenia zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 są zgodne z założeniami Powiatowego Programu Ochrony Środowiska: Realizacja założeń obu dokumentów przyczyni się do realizacji wyznaczonych celów w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska i wpłynie na poprawę jakości środowiska przyrodniczego na terenie Powiatu Olsztyńskiego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2016-2020

Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek jest najważniejszym dokumentem strategicznym, określającym jej rozwój.

Wizja Miasta i Gminy Olsztynek brzmi: Olsztynek – miejscem wielokierunkowego rozwoju podnoszącego jakość i standard życia mieszkańców Gminy, łączącego bogactwo dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego z nowoczesnością i swobodą funkcjonowania w innowacyjnej gospodarce.

Cele strategiczne wraz z celami operacyjnymi Gminy:

1. Podniesienie jakości i standardu mieszkańców Miasta i Gminy Olsztynek

- Stymulowanie aktywności zawodowej i włączenie społeczne,
- Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczeństwa,
- Podniesienie jakości usług edukacyjnych, w tym dostępność opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej,
- Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjno–komunikacyjnego,
- Kreowanie i podniesienie integracji społeczeństwa Miasta i Gminy Olsztynek,
- Stworzenie profesjonalnej oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe,

2. Ochrona i wysoka jakość środowiska przyrodniczego

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i jego efektywne wykorzystanie do celów gospodarczych,
- Racjonalna gospodarka komunalna,

- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
 - Promocja ochrony środowiska, postaw proekologicznych i zdrowego trybu życia
3. Nowoczesna i kompleksowa infrastruktura
- Budowa i rozwój infrastruktury drogowej oraz komunikacyjnej,
 - Budowa i rozwój infrastruktury technicznej, w tym rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych
 - Budowa i rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej,
 - Rozwój infrastruktury i usług społecznych,
 - Estetyka i efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych,
4. Efektywna innowacyjna gospodarka
- Wzrost konkurencyjności i rozwój przedsiębiorstw,
 - Podniesienie atrakcyjności gospodarczej Miasta i Gminy Olsztynek poprzez kompleksowe przystosowanie nowych terenów inwestycyjnych,
 - Transfer nowych technologii i innowacji wraz z pobudzaniem wspólnych przedsięwzięć naukowo-przemysłowych,
 - Promocja i wspieranie działań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy,
5. Uzyskanie i zachowanie ładu przestrzennego Miasta i Gminy Olsztynek
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy,
 - Podniesienie spójności przestrzennej poprzez efektywne zarządzanie przestrzenią Gminy,
 - Rewitalizacja i rozwój Miasta Olsztynek,
 - Wielofunkcyjny i kompleksowy rozwój wsi Gminy Olsztynek,

Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Olsztynek przyczyni się do osiągnięcia powyższych celów poprzez zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem mieszkaniowym, komunalnym i turystycznym. Program Ochrony Środowiska w szczególności realizuje cel „Ochrona i wysoka jakość środowiska przyrodniczego, czym przyczynia się do realizacji założeń zawartych w strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olsztynek na lata 2014-2020.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNEGO DLA GMINY OLSZTYNEK

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zostało przyjęte Uchwałą Nr XXXIX-348/2017 dnia 30 listopada 2017 r. Dokument określa podstawowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy, jako:

- dążenie określenia ram rozwoju zabudowy na terenie Gminy poprzez obejmowanie nowych obszarów planami miejscowymi,
- utrzymanie oferty terenów produkcyjno-usługowych – wykorzystanie szans związanych z węzłowym położeniem Gminy,
- rozwój oferty terenów przeznaczonych pod budownictwo wielorodzinne,
- racjonalizacja układu komunikacyjnego – obniżenie kosztów realizacji nowej zabudowy – poprzez zmiany klasyfikacji technicznej dróg na terenie Miasta i Gminy,
- ochrona terenu Gminy przed agresywną produkcją rolną,
- dalszy rozwój infrastruktury technicznej związanej z sieciami wodociągowymi i kanalizacyjnymi, w sposób odpowiadający zmianom w zagospodarowaniu przestrzennym

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek zostały wzięte pod uwagę ustalenia zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek, dotyczące kierunków ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OLSZTYNEK

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu z przeznaczeniem na tartak w miejscowości Nowa Wieś Ostródzka ustanowiony uchwałą nr XIII-117/95 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26.10.1995 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu obiektów usługowo-handlowych związanych z trasą komunikacyjną w miejscowości Świętajny ustanowiony uchwałą nr XIII-118/95 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26.10.1995 r. ,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zabudowy lotniskowej w obrębie geodezyjnym Waplewo ustanowiony uchwałą nr XXXIII-277/97 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30.12.1997 r ,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zespołu działek rekreacyjnych w miejscowości Lutek ustanowiony uchwałą nr XIII-119/95 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26.10.1995 r. ,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu działek rekreacyjnych w Świerkocinie uzgodniony uchwałą nr XIII-119/99 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 25.11.1999 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy rekreacyjno - usługowej w obrębie Mierki ustanowiony uchwałą nr XXIII-226/2001 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 25.04.2001 r.,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy rekreacyjno-usługowej w obrębie Lipowo Kurkowskie potwierdzony uchwałą nr XXVI-276/2001 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29.11.2001 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów wsi Kurki Sektor A, B, C ustalony uchwałą nr XXX-313/2002 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 27.06.2002 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Kurki w gminie Olsztynek – Sektor „B” (zmiana) uchwalony uchwałą nr XIX-236/2009 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26.02.2009 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów wsi Ząbie Sektor A, B, C uzgodniony uchwałą nr XXX-314/2002 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 27.06.2002 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy letniskowej wieś Jadamowo obręb Witramowo ustanowiony uchwałą nr IV-21/2002 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30.12.2002 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 109/14 w obrębie geodezyjnym Pawłowo ustalony uchwałą nr XXVI-230/2005 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 23.06.2005 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztynka w granicach administracyjnych ustanowiony uchwałą nr XXXV-325/2006 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29.06.2006 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego złoża kruszywa Witramowo ustanowiony uchwałą nr X-103/2007 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 8.11.2007 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy letniskowej obręb Gąsiorowo zatwierdzony uchwałą nr XI-119/2007 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 28.12.2007 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy letniskowej obręb Świerkocin ustanowiony uchwałą nr XI-120/2007 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 28.12.2007 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie Jemiołowo część I ustanowiony uchwałą nr XVI-187/2008 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 18.09.2008 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie Świętajny (część A) zatwierdzony uchwałą nr XIX-234/2009 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26 lutego 2009 r.,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie Świątajny (część B) ustanowiony uchwałą nr XIX/235/2009 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 26.02.2009 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie Gąsiorowo II zatwierdzony uchwałą nr XXXVIII-359/2010 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30.06.2010 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego teren położonego w obrębie Mierki ustalony uchwałą nr XXXVIII-360/2010 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30.06.2010 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego teren położonego w obrębie geodezyjnym Tomaszyn uzgodniony uchwałą nr XL-371/2010 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30.09.2010 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Swaderki ustanowiony uchwałą nr XIII-135/2012 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 01.03.2012 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod budowę lokalnego portu lotniczego dla obsługi aglomeracji olsztyńskiej w gminie Olsztynek zatwierdzony uchwałą nr XVII-178/2012 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 27 września 2012r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w gminie Olsztynek w obrębie Witramowo w miejscowości Jadamowo ustalony uchwałą nr XV-163/2012 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 28 czerwca 2012 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu terenu położonego w obrębie geodezyjnym Sudwa "Obszar A" zatwierdzony uchwałą nr XXVI-301/2013 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 10 października 2013 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkalnej, usługowej i rekreacyjnej w miejscowości Maróz w gminie Olsztynek ustanowiony uchwałą nr XXXI-353/2014 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 27 lutego 2014 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu wydobywania złoża kruszywa naturalnego w obrębie Waplewo w gminie Olsztynek zatwierdzony uchwałą nr XXXII-366/2014 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 27 marca 2014 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w obrębach geodezyjnych Pawłowo i Lichtajny ustanowiony uchwałą nr XVIII-141/2015 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30 grudnia 2015 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie geodezyjnym Kurki – sektor D ustalony uchwałą nr XXVII-230/2016 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 10 listopada 2016 r.,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów usługowo – przemysłowych wokół obwodnicy Olsztynka zatwierdzony uchwałą nr XXIX-261/2016 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29 grudnia 2016 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu terenu położonego w obrębie geodezyjnym Maróz „Obszar A” w gminie Olsztynek ustanowiony ustawą nr XXXII-284/2017 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 30 marca 2017 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie geodezyjnym Świerkocin zatwierdzony uchwałą nr XXXIV-305/2017 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29 czerwca 2017 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu węzła Olsztynek Wschód ustanowiony uchwałą nr XXXV-314/2017 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 18 lipca 2017 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych Platyny, Warlity Małe, Wigwałd, Gaj i Drwęck zatwierdzony uchwałą nr XLI-368/2017 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29 grudnia 2017 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie geodezyjnym Maróz ustanowiony uchwałą nr XLI-367/2017 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29 grudnia 2017 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie Ząbie gm. Olsztynek zatwierdzony uchwałą nr XLI-369/2017 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 29 grudnia 2017 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych Zawady, Elgnówko, Gaj, Czerwona Woda i Tolejny ustanowiony uchwałą nr XLIII-398/2018 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 15 marca 2018 r.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY OLSZTYNEK

Celem opracowania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Olsztynek jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 r.

Program zakłada realizację zadań inwestycyjnych „zmierzających do oczyszczania terenów Gminy Olsztynek z wyrobów zawierających azbest (usuwanie płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych i elewacji budynków oraz pozainwestycyjnych), polegających na:

- a) oczyszczeniu terenu Gminy Olsztynek z azbestu poprzez usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- b) eliminacji negatywnych skutków zdrowotnych oddziaływania azbestu na człowieka,

c) likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko zgodnie z obowiązującym prawem do końca 2032 roku.

Przedmiotowy program jest spójny z założeniami zawartymi w programie Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Olsztynek. Program Ochrony Środowiska wpisuje się w cele i założenia powyższego dokumentu, gdyż uwzględnia działania z zakresu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych z terenu Gminy Olsztynek.

5. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

5.1 Nadrzędny cel programu

TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY OLSZTYNEK WPŁYWAJĄ NA ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH NA TERENIE GMINY

5.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

Tabela 33. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	• Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; • Poprawa efektywności energetycznej budynków; • Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	• Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	• Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi;
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	• Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	• Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno – ściekowej; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	• Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów geologicznych złóż kopalin; • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
		ochrony zasobów geologicznych złóż kopalin;
7.	GLEBY	Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą;
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	- Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; - Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; - Likwidacja azbestu;
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	- Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; - Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; - Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących, - Ochrona lasów
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	- Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii; - Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych.

Źródło: Opracowanie własne

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.), w przedmiotowym dokumencie należy zamieścić harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych samorządu opracowującego POŚ. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie wszystkich planowanych do realizacji działań w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek*.

Wartość bazowa wskaźnika odnosi się do konkretnego zadania i stanowi wartość na dzień rozpoczęcia realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska, stąd w wartości bazowej wykazane zostały 0.

Tabela 34. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych Gminy

OBSZAR INTERWENCJI 1	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA							
CEL	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE GMINY							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Diagnoza stanu jakości powietrza poprzez stworzenie sieci czujników monitorujących	Gmina Olsztynek	2019-2021	10 000 (koszt czujników) + roczne koszty utrzymania	Długość stworzonej sieci czujników monitorujących (szt)	0 szt.	bd	Środki unijne, WFOŚiGW środki własne gminy	Brak środków finansowych
Termomodernizacja budynków komunalnych i budynków użyteczności publicznej, w tym wymiana źródeł ciepła np. w świetlicach	Gmina Olsztynek	2019-2026	10 000 000	Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.)	0 szt.	bd	Środki unijne, środki własne Gminy	Brak środków finansowych, nieuzgodnienie dokumentacji przez Konserwatora Zabytków
Wymiana indywidualnych źródeł ciepła – dotacje dla osób prywatnych	Gmina Olsztynek	2020-2026	30 000 rocznie	Liczba budynków mieszkalnych, w których zmodernizowano lub wymieniono piec (szt.)	0 szt.	bd zależne od ilości wniosków	WFOŚiGW	Brak środków finansowych, brak wniosków
Działania edukacyjne - Zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii, promowanie wykorzystywania biopaliw, ochrony warstwy ozonowej i klimatu	Gmina Olsztynek	2020-2026	5 000	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.) Liczba osób objętych kampanią/ działaniami (osoby)	0 szt. 0 osób	2 500 osób	WFOŚiGW środki własne gminy	Brak środków finansowych
OBSZAR INTERWENCJI 2	ZAGROŻENIA HAŁASEM							
CEL	OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO I POPRAWA JAKOŚCI DRÓG NA TERENIE GMINY							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Zmiana nawierzchni dróg na twardą	Gmina Olsztynek	2019-2026	4 000 000	Długość dróg o zmienionej nawierzchni (km)	0 km	bd	Środki własne, bezzwrotna pomoc KOWR	Brak środków finansowych
Rozbudowa i modernizacja systemu dróg	Gmina Olsztynek	2019-2026	8 000 000	Długość przebudowanych dróg (km) Długość wybudowanych dróg (km)	0 km	bd	Środki unijne, fundusz dróg samorządowych, środki własne Gminy	Brak środków finansowych
Budowa ścieżek oraz infrastruktury rowerowej	Gmina Olsztynek	2019-2026	600 000	Długość powstałych ścieżek rowerowych (km)	0 km	bd	Środki unijne, środki własne Gminy	Brak środków finansowych
Modernizacja, przebudowa chodników	Gmina Olsztynek	2019-2026	200 000	Długość zmodernizowanych chodników (km) Długość przebudowanych chodników (km)	0 km	bd	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych
Budowa oświetlenia ulicznego	Gmina Olsztynek	2019-2021	1 500 000	Długość powstałych nowych punktów oświetleniowych (szt.)	0 szt.	bd	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych
Budowa barier energochłonnych	Gmina Olsztynek	2019-2026	80 000	Długość powstałych nowych barier energochłonnych (mb)	0 mb.	bd	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych
Montaż nowych progów zwalniających	Gmina Olsztynek	2019-2021	30 000	Ilość nowych progów zwalniających (szt.)	0 szt.	bd	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych
OBSZAR INTERWENCJI 3	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE							
CEL	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Wprowadzenie do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów	Urząd Miejski w Olsztynku	2019-2026	10 000	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	0 ha	bd	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzględnieniem walorów krajobrazowych)				(ha)				
OBSZAR INTERWENCJI 4	GOSPODAROWNIE WODAMI							
CEL	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Monitorowanie i kontrola stanu urządzeń wodnych	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	2019-2026	8 000 rocznie	Liczba przeprowadzonych badań kontrolnych (szt.) Liczba urządzeń poddanych kontroli (szt.)	0 szt.	bd	Środki własne Spółki	Brak środków finansowych
Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Olsztynek	2020-2026	30 000 rocznie	Liczba budynków mieszkalnych, dla których wykonano przydomowe oczyszczalnie (szt.)	0 szt.	bd zależne od ilości wniosków	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych, brak wniosków
OBSZAR INTERWENCJI 5	GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA							
CEL	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Gmina Olsztynek	2019-2026	15 000 000	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km) Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	0 km	bd	Środki unijne, WFOŚiGW, środki własne Gminy	Brak środków finansowych, przedłużające się procedury uzgodnieniowe podczas wykonywania projektów, brak zgód właścicieli

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

				Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km) Długość przebudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km)				na przejścia przez ich grunty
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach o rozproszonej zabudowie	Gmina Olsztynek	2019-2026	260 000	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)	0 szt.	2	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych
OBSZAR INTERWENCJI 6	ZASOBY GEOLOGICZNE							
CEL	RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Uwzględnienie złóż kopalin w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Olsztynek	2019-2026	bd	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (ha)	0 ha	bd	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych, protest mieszkańców
OBSZAR INTERWENCJI 7		GLEBY						
CEL		OCHRONA GLEB PRZED DEGRADACJĄ						
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrola ich opróżniania	Gmina Olsztynek	2019-2026	brak	Liczba zbiorników bezodpływowych poddanych kontroli (szt.)	0 szt.	20	Środki własne Gminy	Brak
Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród rolników z zakresu stosowania nawozów i środków ochrony roślin	Gmina Olsztynek	2019-2026	5 000	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.) Liczba osób objętych kampanią/ działaniami	0 szt. 0 osób	1 30 osób	Środki własne Gminy WFOŚiGW,	Brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

				(osoby)				
Nadzór nad zrekultywowanym wysypiskiem śmieci w Wilkowie	Gmina Olsztynek	2019-2026	8 000	Liczba przeprowadzonych badań	0	2 razy w roku	Środki własne Gminy	Brak
OBSZAR INTERWENCJI 8		GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW						
CEL		BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022						
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Budowa PSZOK	Związek Gmin Czyste środowisko	2022	1 000 000	Liczba wybudowanych PSZOK	0	1	Środki unijne	Zmiana uwarunkowań prawnych
OBSZAR INTERWENCJI 9		ZASOBY PRZYRODNICZE						
CEL		ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH						
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Rozwój i utrzymanie terenów zieleni	Gmina Olsztynek	2019-2026	50 000	Utworzone tereny zielone (ha)	0	około 2 ha	Środki własne Gminy	Brak środków finansowych
OBSZAR INTERWENCJI 10		ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI						
CEL		OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI						
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2019 rok	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Modernizacja strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych	Gmina Olsztynek	2019-2022	2 000 000	Liczba zmodernizowanych strażnic (szt.)	0	1	Środki własne Gminy, środki rządowe, środki z Komendy Głównej Straży Pożarnej	Brak środków finansowych

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola utrzymania standardów emisyjnych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Urząd Marszałkowski, WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, ZODR, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i	WIOŚ	Zgodnie z planem	Budżet Państwa,	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska		budżetu jednostek realizujących zadanie	WIOŚ	
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

5.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

— Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020 oraz Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025.

— Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko istniejącego obiektu,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

— Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska);

— Instrumenty społeczne

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

— **Instrumenty strukturalne**

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

6. System realizacji programu ochrony środowiska

6.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawną i skuteczną realizacją planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

— **ZASOBY FINANSOWE**

Realizacja zadań *Programu Ochrony Środowiska* wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

— **ZASOBY ORGANIZACYJNE**

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Gminy.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Olsztynku oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje

odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

— **ZASOBY INFRASTRUKTURALNE**

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania Programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jej sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysonowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE

Określone w *Programie Ochrony Środowiska* cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,

— nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy Gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Miejskiego w Olsztynku,
- Starostwa Powiatowego w Olsztynie,
- Wojewody Warmińsko-Mazurskiego,
- Nadleśnictwa Olsztynek;
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

6.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Burmistrz Olsztynka,
- Rada Miejska w Olsztynku.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),

— Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze Gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Olsztynek, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

6.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), organ wykonawczy Gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach Rady Gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty *Programu Ochrony Środowiska* były wprowadzane w drodze uchwały rady gminy. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026* powinien zostać przygotowany za lata 2019-2020, a następny za lata 2021-2022. Wobec tego sporządzenie pierwszego raportu z realizacji Programu zakończeniu roku 2020 w roku 2021. Okres perspektywy realizacji Programu również będzie poddawany analizie w cyklu dwuletnim

Podczas opracowywania raportu należy wykorzystać wyniki badań prowadzonych w ramach: Państwowego Monitoringu Środowiska, informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie, a także Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, jak również informacje z pozostałych podmiotów, które zajmują się kwestiami ochrony środowiska na terenie Gminy Olsztynek.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania Programu obejmują:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska*,
- ocenę efektywności wykonania zadań;
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;
- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu*.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania Programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Miejski w Olsztynku.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska*.

Tabela 36. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszary interwencji	Wskaźnik / jednostka miary	Źródło Danych	Rok	Wartość wskaźnika
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Długość stworzonej sieci czujników monitorujących (szt)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2021	>1
	Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>1
	Liczba budynków mieszkalnych, w których zmodernizowano lub wymieniono piec (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>1
	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	2
	Liczba osób objętych	Dane z Urzędu Miejskiego w	2026	500

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Obszary interwencji	Wskaźnik / jednostka miary	Źródło Danych	Rok	Wartość wskaźnika
	kampanią/ działaniami (osoby)	Olsztynku		
2. Zagrożenia hałasem	Długość dróg o zmienionej nawierzchni (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
	Długość przebudowanych dróg (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
	Długość wybudowanych dróg (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
	Długość powstałych ścieżek rowerowych (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
	Długość zmodernizowanych chodników (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
	Długość przebudowanych chodników (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
	Długość powstałych nowych punktów oświetleniowych (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2021	>0,1
	Długość powstałych nowych barier energochłonnych (mb)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,01
	Ilość nowych progów zwalniających (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2021	>1
3. Pola elektromagnetyczne	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (ha)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
4. Gospodarowanie wodami	Liczba przeprowadzonych badań kontrolnych (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>1
	Liczba urządzeń poddanych kontroli (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>1

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Obszary interwencji	Wskaźnik / jednostka miary	Źródło Danych	Rok	Wartość wskaźnika
	Liczba budynków mieszkalnych, dla których wykonano przydomowe oczyszczalnie (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>1
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku/ GUS	2026	>0,1
	Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku/ GUS	2026	>0,1
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku/ GUS	2026	>0,1
	Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej (km)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku/ GUS	2026	>0,1
	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku/ GUS	2026	2
6. Zasoby geologiczne	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (ha)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	>0,1
7. Gleby	Liczba zbiorników bezodpływowych poddanych kontroli (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	20
	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	1
	Liczba osób objętych kampanią/ działaniami (osoby)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	30
	Liczba przeprowadzonych badań	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	16

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYNEK NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Obszary interwencji	Wskaźnik / jednostka miary	Źródło Danych	Rok	Wartość wskaźnika
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Liczba wybudowanych PSZOK (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2022	1
9. Zasoby przyrodnicze	Utworzone tereny zielone (ha)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2026	2
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba zmodernizowanych strażnic (szt.)	Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku	2022	1

Źródło: Opracowanie własne

7. Spis tabel

Tabela 1. Położenie Gminy Olsztynek wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	10
Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Olsztynek w 2014r.....	12
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Olsztynek.....	12
Tabela 4. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017	13
Tabela 5. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017	15
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017	16
Tabela 7. Rejestr dróg gminnych	19
Tabela 8. Wyposażenie Gminy Olsztynek w sieć gazową w latach 2012-2017.....	23
Tabela 9. Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Gminy Olsztynek.....	31
Tabela 10. Wynikowa klasyfikacja dla strefy warmińsko-mazurskiej w 2017 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia ludzi i roślin	40
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	41
Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	43
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.....	45
Tabela 14. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych	47
Tabela 15. Elementy biologiczne i stan fizyczny JCWP	48
Tabela 16. Warunki tlenowe, zasolenie i zakwaszenie JCWP	48
Tabela 17. Substancje biogenne JCWP	49
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	52
Tabela 19. Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach na terenie Gminy Olsztynek ...	53
Tabela 20. Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Olsztynek	54
Tabela 21. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Olsztynek.....	55
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	55
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	58
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	60
Tabela 25. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z terenu Gminy Olsztynek.....	62
Tabela 26. Masa wyrobów azbestowych (kg) unieszkodliwionych na terenie Gminy Olsztynek	62
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	63
Tabela 28. Lasy na terenie Gminy Olsztynek	63
Tabela 29. Działania ochronne Obszar Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001, Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH280052, Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002, Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007	77
Tabela 30. Pomniki przyrody na terenie Gminy Olsztynek.....	88
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze	92

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.....	93
Tabela 33. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji	130
Tabela 34. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych Gminy.....	132
Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	137
Tabela 36. Propozycje wskaźników monitorowania celów	144

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ.....	104
Rysunek 2. Położenie Gminy Olsztynek na tle powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.....	10
Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Olsztynek	11
Rysunek 4. Sieć dróg na terenie Gminy Olsztynek	22
Rysunek 5. Energia wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	24
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	26
Rysunek 7. Usłonecznienie względne na terenie Polski	27
Rysunek 8. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	34
Rysunek 9. Operatorzy sieci GSM na terenie Gminy Olsztynek	45
Rysunek 10. Gmina Olsztynek na tle jednolitych części wód podziemnych	50
Rysunek 11. Położenie Gminy Olsztynek na tle GZWP 212	51
Rysunek 12. Położenie geologiczne Gminy Olsztynek	56
Rysunek 13. Tereny i obszary górnicze oraz złoża na terenie Gminy Olsztynek	57
Rysunek 14. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Olsztynek	88

9. Spis wykresów

Wykres 1. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017	14
Wykres 2. Struktura ludności na terenie Gminy Olsztynek w latach 2012-2017	15
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy wg sekcji PKD 2007 w 2017 roku	17